

Foia enciclopedică literară lunară.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria . . . . . 12 corone
Pentru România și străinătate . . . 17 franci

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiunile de 3 orî ce conțin cam 150
cuvinte 6 corone; până la 200 cuvinte 8 corone
și mai sus 10 corone.

Tot ce privește foia să se adreseze la Redacțiunea și administrațiunea Revistei Ilustrate în Șoimuș
p. u. Nagy-Sajó.

DR. DEMETRIU RADU,

Episcopul gr.-cat. al diecesei Lugoșului.

Cel mai tânăr dintre Episcopii noștri români de religiunea gr.-cat. este Episcopul Lugoșului Ilustritatea Sa *Dr. Demetriu Radu*, — cu al cărui portret ilustrăm pagina primă din broșura prezentă a Revistei Ilustrate.

Ilustritatea Sa Dl Episcop Dr. Demetriu Radu s'a născut din părinți țărani în Ujfalău lângă Aiud la 7 Novembre 1861.

După ce a absolvat la anul 1873 școlile populare ungurești din Aiud, a trecut la Blaj, unde din prima până în a VI-a clasă gimnasială cât a petrecut acolo s'a distins printre conșcolarii săi prin buna sa purtare și prin sirguința sa neîntrecută în învățatură, devenind cel mai plăcut profesorilor săi și cel mai iubit conșcolarilor săi.

După absolvarea clasei a VI-a cu succes strălucit, Prea bunul Metropolit Vancea, l'a trimis la Roma pentru ca să se prepare pentru studiile înalte teologice în institutul Propagandei, unde tot cu asemenea succes ca și în Blaj absolvind cursul teologic a fost chirotonit ca preot în vîrstă de 24 ani, după ce a depus doctoratul în teologie și filosofie.

Episcopul Dr. Demetriu Radu.

În timpul cât a petrecut în Roma s'a distins prin disputele sale ținute la academia sf. Toma, atrăgînd prin acelea asupra sa atențiunea Ponteficului Leo XIII, carele l'a distins și dăruit cu mai multe medaile comemorative.

După întorcerea sa în patrie la a. 1885 a fost trimis la Bucuresci ca paroch al românilor uniți, ce trăiesc în frumoasa capitală a României libere.

Tînărul preot Dr. Demetriu Radu, prin talentul său oratoric, cu figura-i simpatică și cu vócea-i puternică în scurt timp a fost în stare a cuceri inimile credincioșilor săi și a se face plăcut nunumai înaintea acestora, ci chiar și a celor mai distinși bărbați din elita societății înalte Bucurescene, carî îl aprețiau mult pentru frumósele calități, cu carî era împodobit acest bărbat viguros.

Provedința divină, care veghiaza cu ochi neadormiți asupra omenimei, a dispus ca din incidentul memorabilei visite făcută de Monarchul nostru la curtea Regală din România, Impăratul-Rege Francisc Iosif să-și îndrepte atențiunea în mod deosebit asupra acestui binemeritat fiu al Ardea-

lului, ceea ce pre toți cei de față i-a surprins în mod plăcut și iacă nu mult după aceea fu denumit de episcop al Lugoșului.

Consacrarea sa în demnitatea de Episcop s'a întâmplat la 9 Maiu 1897, în catedrala metropolitană din Blaș prin antecesorul său dela Lugoș, metropolitul Victor, asistat de episcopul Pavél, fiind de față un număr public, inteligenți și popor veniți din toate părțile diecesei.

La sărbătorea acesta a fost de față Mgn. Hornstein, Arhiepiscopul catolic și canonicul Baud din Bucuresci, iar o deputație număroasă în frunte cu venerabilul preposit Ștefan Moldovan din Lugoș i-au dăruit o cruce pectorală, un inel și o cruce de masă ca semn de omagiu.

Credincioșii din Diecesa Lugoșului au primit cu multă bu-

curie și cu mari onoruri și orațiuni pre noul lor Episcop, carele dela intrarea sa în acesta Eparchie lucră cu un zél nedescriptibil pentru înaintarea, înflorirea și fericirea acestei Diecese, pentru care scop s'a apucat de a aduna fonduri spre ridicarea unui con-vict gr.-cat. în Lugoș și a înființat o casă centrală, organizând administrarea fondurilor diecesane.

Dela activitatea acestui bărbat energic atât clerul și poporul acelei diecese, cât și întreaga națiune română — fiind încă tânăr în etate și energic în lucrare — au mult, foarte mult de așteptat.

Inchiam dorindu-i din inimă, ca bunul D-șeu să-i lungescă firul vieții la mulți, mulți fericiți ani, spre bucuria și fericirea neamului din care face parte și a credincioșilor săi cari-l iubesc, venerează și stimează ca pre adevăratul lor părinte sufletesc.

Cătră preoții români.

*Ca să fii preot de trebă e o grea filosofie,
Căci aici nu-i destul numai să fii om de omenie,
Ci să răbdi cu paciință defăimările dușmane
Să ierți lumii că-ți aruncă vorbe dure și profane;
Iar când suferă dușmanul, fie el ori cine-ar fi,
Tu ai sfântă datorință ca un tată a'l iubi;
Și a tinde mântuire sufletului păcătos
Aducând celui din ceriuri pentru el smerit prinos.*

*Ai auz, deci folosesc-e-l, toate 'n lume le ascultă
Gura ta însă rămână: mută la ori-ce insultă,
Căci preotu-'n lumea asta e merit de cel de sus,
Ca să rabde pentru lume precum a răbdat Isus . .*

*Astea gânduri trec prin minte-mi când ved un preot în cale
Și cu sfântă pietate eu sărut mâinile sale . .
Bine știu eu câte pedeci vin în calea unui tată
Până-și crește pre toți fii; dar când vin toți laolaltă
Și bătrîmul-i privesce, preste fața lui senină,
Trece-un nor de bucurie, un nor dulce de lumină.
Și preotul când în ceriuri va privi la mulți în față
Și va ști că el e-aceia ce le-a dat la toți viața*

*Cine ôre-ar fi în stare să descrie-o bucurie
Ca acesta pentr'un suflet?! Așa dar preotul fie:
Rașem celor ce 'n durere și 'n păcate cad mereu
Căci acesta-i e menirea dela bunul Dumnezeu,
El să suferă în lume suferința tuturor
Și să 'ntindă fie-cărui mâna sa într'ajutor
Ca păstoriul bun el mîergă înaintea turmii sale,
Conducând-o 'n locuri bune pe-a virtuților carare,
Și-atunci glasul lui cel dulce, va cunoște turma totă
Astfelu ca streinul rele a le face să nu pôtă.*

*Preoțime! fii deșteptă ôra nu va fi departe
Când din ceriuri va descinde: bucurie și dreptate.
Viitorul pôte-aduce zile lungi de sărbători
Ingenunchi deci turma sfântă! plecați frunțile, păstori!
Nu vedeți că se luminează între-apus și răsărit?
Ah lumina se măresce . . căci creștinii s'au trezît:
Ved, cu toți cunosc bine, că a lumii fericire,
E pierdută când lipsese a Părintelui iubire
Și că numai prin morală pôte lumea să 'nflorască
Luminați părinți deci și voi totă ceta românească!!*

George Simu.

Puncte fundamentale referitoare la magnetism, hypnotism și spiritism.

Acésta este epoca înșălăciunii și impietății.
Piu IX, discours 24 Sept. 1871.

Puțini sunt astăzi aceia, cari să nu fi aușit vorbindu-se despre efectele surprindătoare ale magnetismului, hypnotismului și spiritismului, și ușor se înțelege, că la enararea unor fapte atât de extraordinare, se nasce dorința de a ști de unde provin atari lucruri, sau cu alte cuvinte: care e cauza acelor fenomene. De aceea, cred a face un serviciu util familielor creștine și în genere tuturor credincioșilor, atrăgând atențiunea lor asupra unor puncte fundamentale referitoare la magnetism, hypnotism și spiritism, ca așa fiecare să-și pôtă forma o idee adevărată despre aceste staturi extraordinare și despre efectele lor surprindătoare și astfel toți să se țină cu totă scrupulositatea departe de aceste practice detestabile.

I. Magnetismul, spiritismul și hypnotismul sunt unul și același lucru, sau se disting în cevași?

Magnetismul, hypnotismul și spiritismul, precum și mesmerismul, somnambulismul magnetic și braidismul, nu sunt alt-ceva

decât unul și același lucru. În realitate: »Acele două cuvinte magnetism și hypnotism sunt absolut sinonime« scrie »Revue des Sciences Hipnotiques« nr. 2 pag. 56, apoi medicul Dr. Mosso — care fù unul dintre medicii chemați în Roma de consiliul sanitar — recunoște — după cum scrie eruditul părinte Franco — că hypnotismul nu numai e parte integrantă a spiritismului, dar e și identic cu dînsul în privința fenomenelor ce le produce. Vorre-pierre în dicționarul său, vorbind despre magnetismul animal, scrie: »E imposibil la un fiziolog să separeze de fenomenele somnambulismului (magnetic) acele fenomene, ce au fost observate de cătră Braid în somnul artificial, pre care îl numi hypnotism, pentru-că aceste două staturi sunt identice.« Pre lângă aceea mesmerismul și somnambulismul magnetic însemnă unul și același lucru, dând unii numele de mesmerism somnambulismului magnetic, cu scopul de a onora numele aceluia care a descoperit pretinsul și imaginariul fluid magnetic, adică a lui Mesmer, după-cum mai târziu pentru același scop somnambulismul fù numit braidism, dela numele Dr. Braid. Așadară acești diverși termini: magnetism, hypnotism, spiritism, mesmerism, somnambulism magnetic și braidism însemnă unul și același lucru.

II. Care sunt fenomenele magnetismului, hipnotismului și spiritismului?

Aceste fenomene sunt în număr atât de mare, atât de curioase, și tot-odată atât de diversă încât Dr. Luys — citat de »Revue des Sc. Hypn. nr. 4 pag. 130 — afirmă, că în hipnotism se observă fenomene, care par a fi inverosimile. Între fenomenele cele mai notabile ale magnetismului și hipnotismului indicăm: somnul artificial, intuițiunea clară — cu ochii închiși — a lucrurilor celor mai ascunse și distante; cunoșterea cugetelor, toate simptomele celor mai curioase morburii nervoase, transferarea unui morb dela o persoană morboasă la alta sănătoasă, halucinațiuni de orice soi, transportarea sântemintelor, adevă a vedé, a auđi etc. cu orice parte a corpului, acțiunea medicamentelor în distanță, escitarea succesivă și rapidă a tuturor emoțiunilor posibili ale inimii, d. es. escitarea celei mai profunde întristări, celei mai mari bucurii, sau escitarea mâniei celei mai rabiante etc., reprezentarea tuturor personalităților imaginabili, adevă să se face ca persoană hipnotisată să credă, că dinsa e un atare individ, adevă o persoană de atare sece, de atare condițiune și profesiune și se face ca persoană hipnotisată să lucreze și vorbescă chiar ca și când ar fi de exemplu un copil mic, sau ca și când ar fi o persoană foarte înaintată în etate, ca un literat, idiot, ca un om de lume sau ca un religios, ca un rege, general etc., și chiar se face ca persoană hipnotisată să credă că e un animal de orice soi și aceea persoană lucrăză ca și animalul respectiv. Doctorul Bernheim a ăis într'o ăi cătră o persoană hipnotisată: »Tu esci un paroch sânt!« și respectivul individ numai decăt a intrat în o sferă de misticitate și a început a ceti o carte de cuprins piu, evlavios. Curând după aceea îi ăise din nou: »Tu esci un căne!« și pretinsul sânt la moment căđu pre patru picioré și începú a lătra. Unul dintre fenomenele cele mai periculóse e că persoană hipnotisată esecută ori-ce acțiune și chiar și ori-ce delict, sau imediat sau la tēmpul preñpt, d. es. persoană hipnotisată numai decăt sau după anumite ore sau dile merge la un loc determinat spre a fura un anumit obiect sau spre a comite vre-un alt delict.

Ce se ține de fenomenele proprii ale spiritismului, aceste se reduc la următoarele:

1. Manifestări de putere ascunsă, care mișcă, ridică sau opresce corpurile cele mai ponderóse.
2. Splendorile cele mai diverse, în apartamente obscure.
3. Strigăte, voci și sunuri de orice specie.
4. Comunicarea cu spirite prin mese rotătoare, prin semne convenționali și scrisori efeptuite de mâni nevăđute.
5. În fine invocarea pretinselor suflete ale morților și a ingerilor, care spirite apar și îmbracă forma vre-unui Sânt, sau a preacuratei Fecióră și chiar a Domnului Christos; răspund la întrebările puse și după capacitatea și starea ascultătorilor, acum apără erezia lui Luther și Calvin, acum religiunea catolică, și chiar și infalibilitatea Pontificelui Roman, dar de cele mai multe ori predică raționalismul pur și detestabilul naturalism. Aceste spirite apar și în formă aeriformă și vaporóasă și câte odată și în formă tangibilă și palpabilă cum s'a ăis mai sus.

III. Fenomenele magnetismului, hipnotismului și spiritismului sunt fapte adevărate sau dóră sunt numai scornituri și înșelăciuni?

Aceste fenomene sunt fapte sigure, adevărate și nenegabile, deși câte odată a putut să fié și póte să fiă ceva înșelăciune. Realitatea acestor fenomene a fost recunoscută de cătră Faraday, Cuvier, Laplace, Hufeland, Franklin, Berzelius, Orfila, Arago, Malfatti, Orioli, Recamier, Klaproth, Lavator, Hernostaedt, Gregorj, Eliotson etc. etc. fără ca să mai amintim un număr infinit de fiziologi, filosofi și teologi din anii din urmă. A dubita despre realitatea acestor fapte, sau a le nega, — ăice cu tot dreptul P. Cairoli — »nu póte proveni decăt sau din defectul unei

suficiente cunoscințe ale acelorași fapte — care e cea mai comună și cea mai tristă rațiune; sau din un desēmn și resoluțiune preconceptă a unui scepticism voit si interesat.«

Până la anul 1859, când acest erudit autor publică erudita sa operă despre magnetism și mesmerism, cam 600 autori au fost scris deja despre atari materii, și au mărturisit faptele aceste, și nu puține opere au fost publicate asupra acelorași materii chiar în ultimele decenii ale secului nostru. Decí cine dubitéză despre realitatea amintitelor fenomene sau le négă, causéză o insultare foarte grea la sute și sute de învățați din diverse națiuni și de diverse credințe, asupra competenții și onestității cărora nu póte cădea nici o dubietate legitimă.

IV. Care sunt mijlócele, ce se întrebuintéză în magnetism, hipnotism și spiritism spre a obține efectele lor?

Aceste mijlóce sunt variate: Mesmer, care se póte considera părintele tuturor pracselor superstițioase, întrebuinta un baston de fer; (Mesmer fú un medic germán, care cercând noué moduri de a vindeca morburile, a cugetat că a aflat remediul diverselor morburii în ore-care fluid foarte subtil ce ar proveni în genere din corpurile animalelor, care fluid ar sēmăna cu fluidul magnetic, și pentru aceea l'a numit magnetism animal). Puységur, atingea mânele sau le întindea; Faria, magnetisa numai prin pronunțarea cuvēntului *dormi!*; mulți, imitând pre Braid, se serviau de însuflări pre față sau pre ori-care parte a corpului, alți hipnotisau și spiritisau prin ficsarea ochilor asupra obiectelor luminóse; Donato numai prin privire, Zanardelli și Dr. Mesner prin singură voință etc. Cu privire la fenomenele proprie ale spiritismului, aceste se obțin prin tripodși și alte lucruri neinsuflețite, sau prin persoane de orice sece, care se chiamă „*medium*“ sau s'ar putea chiama cu tot dreptul *magi, strigoii, negromanți etc.*

V. Care sunt urmările ordinare ale magnetismului, hipnotismului și spiritismului asupra persoanelor, care se supun la atari praxe?

Urmările sunt dintre cele mai funeste și înspăimântătoare, ce se pot imagina, și în acésta convin direct sau indirect, fără nici o escepțiune — chiar cei mai faimoși magnetisători, hipnotisători și spiritiști. Pentru-că la toate persoanele care se supun la atari praxe — cu deosebire când acésta se întēmplă cu frecuență — pre lângă desvoltarea celor mai grele morburii nervóse, și chiar și a nebuniei, să observă o sguđuire profundă a tuturor principiilor religióse și moralii, o mare debilitate în propria voință, ceea-ce îi face instrumente apte pentru orice specie de delict, și în fine să observă o tendință puternică și quasi neresistibilă spre suicidiu, fiind în fapt mare numărul acelora, care își finesc în acest mod misera lor vieță. Nu e decí nici o mirare că aceste praxe au fost condamnate ca foarte stricăcióse sântății, de toți medicii de adevărat merit și adevărată celebritate din toate națiunile și chiar și de cei mai înfocați magnetisători, hipnotisători și spiritiști, cum a fost Braid, Zanardelli, Chareot etc.; că academia din Paris, cu un seclu înainte de acésta, consiliul medical din Milan, consiliul superior sanitarium în Italia, facultatea de medicină din Viena în Austria, și întru cât se pare și academiile de medicină din Spania și Portugalia, cu unanimitate le-au reprobato și condamnat. De aceea era foarte natural ca auctoritățile civile de asemenea să le opréscă, după cum în realitate s'a întēplat în Austria, Italia, Prusia, Holanda, Danemarca, Helveția și póte și în alte țări. Și încă care e mai mult, nu sunt rari casurile de morțe repentină, care s'au întēplat în decursul pracselor magnetice, hipnotice și spiritistice. Apoi cu privire la spiritism e cunoscut, că la persoanele ce iau parte la invocarea imaginariilor suflete ale celor morți, li-se recomandă cu totă căldura ca să nu facă nimic în contra aparițiunilor umbrelor și fantasmelor, de ori-

ce natură ar fi aceste. Părintele Franco în cartea sa »Spiritele întunerecului« scrie, că îi fù referat din partea unui domn, demn de tótă credința, că voind acest domn să asiste la o reuniune spiritistică, în care apăreau umbre, nu numai umbre vizibile, ci și palpabile, îl însciințară ca să nu înjureze cumva umbrele, pentru-că o atare imprudință ar fi putut să costeze viața la *medium*.

Fù faimos un fapt cam de acest gen, care s'a întâmplat în Franca sub regele Aloisiu Filip, și care fù discutat înaintea tri bunalelor, fapt cu totul simil aparițiunilor satanice, cari au loc în reuniunile secrete ale gradurilor înalte francmasonice. Faptul fù acesta, că adevă în o reuniune de persoane, cari se ocupau cu pracsele magnetice, arătându-se în mijlocul lor un monstru, unul dintre cei de față, care de puțin timp făcea parte din reuniunea aceea detestabilă, sau de frică, sau din vóia de a experimenta, trase cu piștolul asupra monstrului, și éta la moment cădù mort la pământ acela, care a prezentat la reuniune pre acel membru imprudent și cutesătoriu. Decî nici o mirare se nu ne cuprindă când înșiși unii dintre cei mai faimoși spiritiști mărturisesc, că aceia cari se ocupă cu pracse spiritistice mor de comun de mórte violentă; dupăcum s'a observat din cea mai depărtată antichitate, că mai totdeauna de mórte violentă sau desastrósă au murit toți aceia, cari au practisat artele magice.

VI. Cari sunt cauzele prin cari esplică magnetisătorii, hipnotisătorii și spiritiștii fenomenele magnetismului etc.?

Fóia »Revue des sc. hypn.« afirmă cu positivitate, că aceste cauze nu se cunosc, și că magnetismul și spiritismul încă nu au avut vre-o esplicare Nr. 1 pag. 5. — Aceeași revistă în alt loc vorbind despre fiziologia statului hipnotic dice: »Nu scim încă nimic« nr. 4 pag. 126. Adevărat este, că s'a vorbit mult despre un fluid universal, care s'a numit „magnetic“, dar astăzi toți fisicii

și înșiși magnetisătorii și hipnotisătorii cei mai faimoși cu unanimitate recunosc și mărturisesc că acest fluid nu esistă. Doctorul Braid în prezența unei asociațiuni medicale din Britania mărturisi franc, că el nu pôte esplica fenomenele hipnotismului și că ignoréză cauza, și tot așa mărturisesce Charcot cu învățaceii săi și toți medicii mai ilustri din Italia și Franca.

Doctorii Liebault și Bernheim dela facultatea de medicină din Nancy au încercat a esplica fenomenele hipnotice prin *stimul* sau *instigațiune*, însă această teoriă — observă pre dreptul periodicul »La civiltà cattolica« e o invențiune geniósă, simlă cu aceea a *fluidului universal*, a *fluidului biotic* și a *dualității* creerilor, invențiune, ce nu se pôte uni »cu probele logiceii, filosofiei și fisiologieii moderne« (2 Maiu 1891 pag. 413).

VII. Ce cugetă filosofii, teologii și erudiții catolici despre aceste fenomene?

Cei mai eminenti filosofi, teologi și erudiți catolici din țilele noastre cugetă unanim, că magnetismul, hipnotismul și spiritismul cu fenomenele lor surprindătore nu sunt alt-ceva decât forme moderne ale *anticeii magii*, atât de des condamnate și anatematizate de sântele Scripturi, și strict oprite nu numai de biserică, ci și de tóte legile civile de mai nainte, și că aceste stări estraordinarie cu fenomenele lor surprindătore se efeptuesc în virtutea unei convențiuni sau pact direct sau indirect, esplicit sau implicit, ce se face între om și diavolul.

Între atâți ilustri scriitori, cari au pronunțat o atare judecată, trebuie să mărturisim în onórea adevărului și spre gloria Italiei, că scriitorii italianii sunt aceia, cari s'au distins mai mult în discuțiunea faptelor și teoriilor, prin rigórea logiceii, profunditatea doctrinei și agerimea ingeniului.

Romanus.

(Va urma.)

Mergi înainte.

Când a vieții grea povară, p'al teu suflet se așază
Și când vești, că reutatea, preste bine triumfază,
Nu te sbuciuma'n durere, ci te socotesce bine
Binele de-ce dispore — și reul de unde vine?
Ș'o se vești, — că reutatea nu-i așa precum se fie,
Ci în multe locuri vine numai din dobitocie.
Êr când vești lucrul acesta — nu te supără de loc!
Cine ține cont de fapta — unui simplu dobitoc?

Când auști, că despre tine, numai rele se vorbesce
Și când vești că nedreptatea ce ți-o fac se tot măresce
Tu rămâi cu sânge rece, dór te-ntrébă și socóte:
Dela cine, și de unde — pot se-ți vin'aceste tóte
Ș'o se sci, — că de nimica sunt acei ce clevetesc
Și numai din mișelie, despre alții reu vorbesce
Êr când vești lucrul acesta — nu te supăra pe el.
Cine ține cont de vorba — unui prăpădit mișel?

Maria Ciobaș.

Din mithologia plantelor.

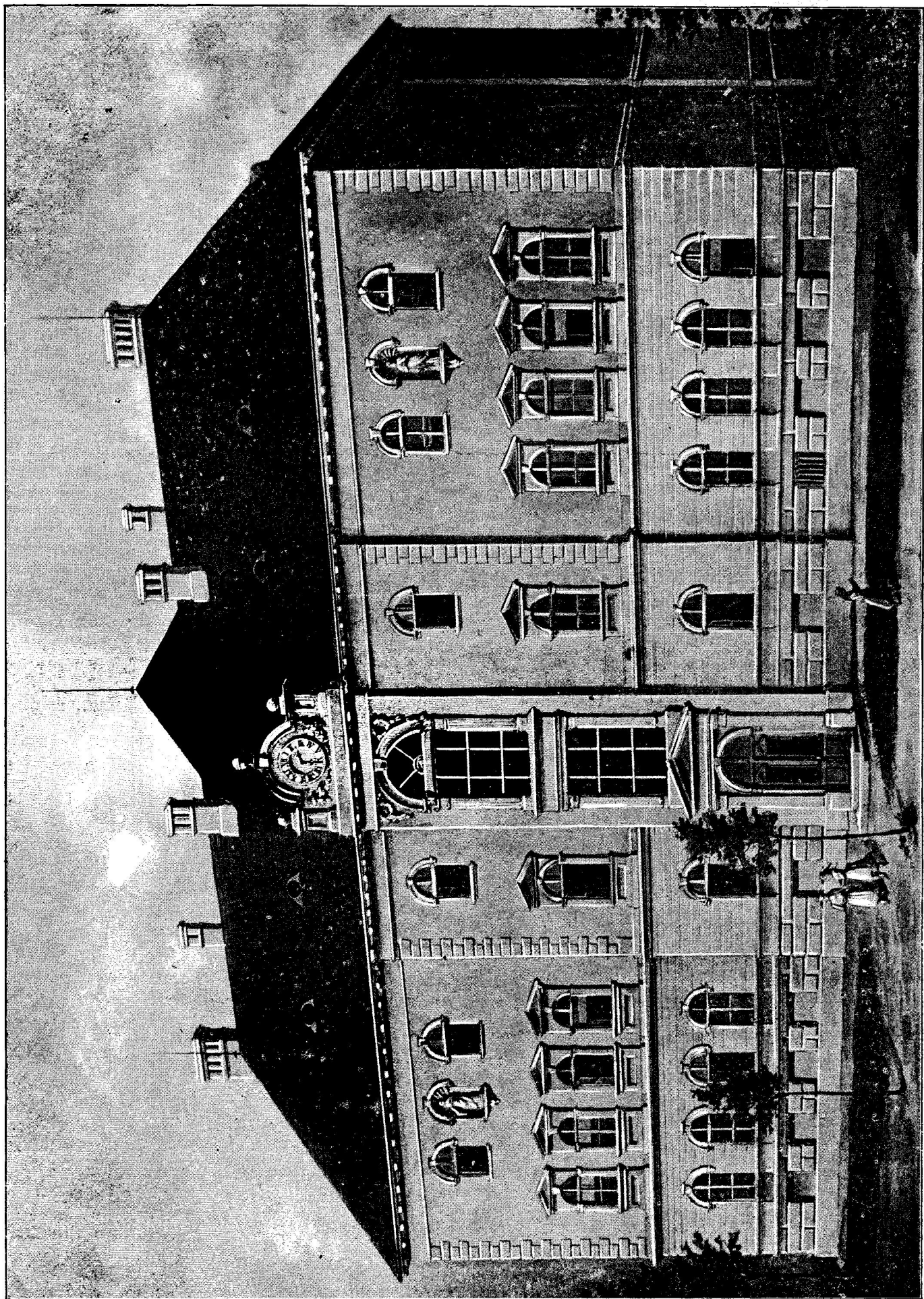
Tot câmpul e plin de flori, care de care mai mândră și atrăgătoare; se culegem din ele și formând un buchet frumúșel, se l tindem amabililor cetitóre a »Revistei Ilustrate«, în aceste țile mândre de veră, drăgălașe ca sinurile tinere. Sciți limba florilor? O sciți mulți dragi cetitori și cetitóre, dar nu cunósceți încă pre tóte, cum nici eu nu le cunosc și nu le înțeleg, că e mai mare numéru florilor, decât se pótă omul a le cunósce graiul tuturor și simbolica fie-cărei flóre.

Eu câte le cunosc și cu câte sciu vorbi, vi le voiú spune, pentru-că cred că și d-vóstră cetitóre mi-ți esplică graiul celor ce eu nu le cunosc. Eu însă voiú spune și povestea sau mitul celor mai interesante și însemnătatea lor.

Când ne uităm la o plantă ori de ce felii, ne nisuiam a o cu-

nósce că ce e, cum o chiamă și de ce folos pôte fi. Noi nu trebuie se fim numai gastronomi, ci trebuie se fim mai ideali, pentru că altcum nu am permite mirtului se încununeze fruntea poeziilor, eroilor și regilor, ci ca gastronomi am căuta cum se-l pregătim pentru stomachul nesațios. Ascultați dară; că încep cu sórele, că el e sus și luminezá tot pământul. Sórele își are încă flórea sa: *heliotropul* (rosa sau flórea sórelui). Asta flóre e amoresată de sóre, de aceea tot după cercul lui se întórce. Din timpurile vechi asta flóre e simbolul unui amor curat și fidel, dar plin de modestie, cât își ține de abia plecat capul spre pământ.

Romanii au legat de această flóre, următorul mit sau poveste: Deita frumúșetei, Venus, se supără odată pre Apolló, țeul sórelui; spre a-și resbună asupra țeului, îl pedepsi cu un amor

Scóla defete a Asociatiunii din Sibiu.

nefericit, în urma cărui Apollo ardea de amor deodată după două deite, după Clytia și Leucothoë. Firesce că un asemenea amor nu a putut să fie norocos, cu atât mai mult că Leucothoë, care se bucura mai mult de favorul lui Apollo, a fost de tatăl ei ucisă, din cauza amorului cu Apollo.

În urma acestei morți, Apollo așa se întristă, cât uită și pre Clytia. Nefericita Clytia, care viețuia numai pentru Apollo, vedându-se uitată și părăsită, se decise a se sinucide; se și retrase numai decât în un loc ascuns și 9 zile și 9 nopți petrecu plângând și fără a mânca și a bea, decât numai picuri de rouă. Din locu nu s'a mișcat, ci a stat tot în o poziție privind mereu spre ceriu și spre soare, până ce fața ei căpeta o coloră galbenă ca soarele; atunci un zeu avu milă de suferința ei și o prefăcu în plântă. Membrele trupului înțepenii și rămaseră lipite de locul, unde a stat, ér fața se prefăcu în o florică, care fără ași schimba locul se întorce cu florile după soare, din care cauză se numi rosa sau florea sórelui până în ziua de azi sau *heliotrop* adecă întorcătoria după soare.

Lilia (iris germanica). Cine nu cunoște această drăgălașă flóre. Toți o cunoștem, fără ai sci simbolul ei și mitul ei. Étă-l și acesta. Grecii și Romanii o considerau de simbol a unei tinerețe amoróse și nevinovate. Se dice, că zeul Apollo favorisa pre un june frumos și dextru cu numele *Hyacinth*. Considerația lui Apollo cătră acest june era așa de extraordinarie, încât zeul își negligea toate ocupațiunile numai de a fi și a se juca cu acest june.

Cu ocaziunea unui joc a lor, din greșală lovi Apollo pre *Hyacinth* cu un disc, și-l omori. Apollo se întristă foarte și încercă a' l' învia, dar nu putu. Atunci decise Apollo a face din sângele juneului nesce flóri, cari și astăzi pórtă pre frunzele lor semnele zeului A'A', care arată inițialele zeului Apollo celui ce se tânguia. Așa se născu lilia sau hyacintul.

Cypresul negru. La popórele antice era symbolul vieții și se planta de comun pre la morminte, nu numai ca semn a durerii, ci ca semn că și aceia credeau în nemurire. Și Romanii îl plantau pre la morminte, tocmai ca și cei din orient. Explicarea lui simbolică încă e fabulosă:

Tinérul *Cyparissus* încă se bucură de favorul lui Apollo; acest zeu dete lui *Cyparissus* un cerb blând, și tinérul de dragul cerbului îi acăția flóri de cerbice. Tótă plăcerea tinérului era concentrată în acest nobil animal. Odată se juca tinérul cu un arc, și din întâmplare nimeri cerbul, care și peri. Pêtruns de supărare se decise și tinérul a se sinucide, dela ce nici rugările lui Apollo, nici altceva sub soare nu-l putu abate. În fine se decise și rugă pre Apollo se i permită a fi tótă viața în doliu după cerb, și zeul se înduplică. Atunci tinérul *Cyparissus* începú a plânge și plânse atât, până prin lacrimi își vèrsă tot sângele. Astfelu slăbit, se îndurà Apollo de-l prefăcu în un arbore. Membrele trupului le prefăcu în ramuri, ér pèrul lui buclat formà coróna frumúșică a arborelui, care după numele tinérului se numesce: *Cyparissus*.

Laurul. Acesta plântă a fost dedicată lui Apollo, și era simbolul luminei și a virginităței. De óre-ce Apollo era protectorul poeților și a profetilor, s'a introdus datina de a distinge și încanuná pre aceștia cu lauri, spre a însēmna că și acestora, ca unor iubitori de lumina sciinței, li compete cu drept onóre ca lui Apollo.

Ramurilor de laur însé li se atribue și o altă însușire; anume cei vechi erau de credință că ramurile laurului au putere de a inspira pre poeți și profeti. Ba în timpurile mai târzie un anumit *Gambert*, a aserat că acesta arbore fiind alui Apollo ar fi scutit și de fulgere. Ba și s. părinți se folosiau de asta credință, când voiau a aréta că lumina sufletului și curățenia nu pot fi schimonosite de nici o lovitură a sortii. Așa dice s. Augustin.

»Fulgura non metuo, pellunt ea germina lauri, fortunae insultus despicit integritas«, adecă: pre mine nu mă supără fulgerile, pre ele le departă ramurile laurului, precum nu se schimbă nici virtutea de mâna sortii. Întemplându-se însé odată că în ținutul Parmei, se fie lovit un laur de fulger, a dis: *jam nihil tutum*.

Fabula despre originea laurului e următórea: Apollo împuta odată cam în glumă zeului Amor, cumcă lui nu i se cade să pórte arme, fiind încă mic, de óre-ce arcul și săgéta au lipsă de nesce brațe mai tari ca cât sunt ale lui Amor.

Micul Amor se află ofensat și decise a-și resbuna asupra puternicului Apollo. A luat deci zeul Amor o săgéta de aur și rănii inima lui Apollo. Amor, fiind zeul amorului, firesce și inima lui Apollo a fost rănită în sens de dragoste sau amore; micul Amor săgéta cu săgéta dragostei și inima Daphnei — care era fata zeului riurilor cu numele *Peneus*. Săgéta ce rănii inima Daphnei, a fost plumb, și așa nefiind săgețile de aceeași materie, aveau o influință deosebită asupra celor două inimi rânite de micul zeu Amor. Apollo ardea deci de o dragoste nebună după Daphne, ér dènsa se feria de el. Vedându-se Apollo așa disconsiderat din partea ei se decisa, puternicul zeu, se seducă pre Daphne cu ori ce preț, dar timida Daphne fugia tot mai mult și tot fugi până la riul Peneu, de unde nu mai putu se fugă. În desperare că o ajunge Apollo, se rugă de zeul riului se o prefacă în un arbore verde frumos și așa în momentul când era se o ajungă Apollo, dènsa era deja arbore verde de laur; dar și așa ca arbore își păstra frumseța, așa că Apollo și ca arbore o iubea, și neputându-și stimpăra dorul altcum, luà din arbore ramuri verzi și le aședa pre cap. După Daphne se numi acel arbore dafin adecă laur.

Narcisul (*narcissus*) era considerat ca simbol a superbiei, ambițiunei și egoismului încordat și plin de amărăciune. Fabulosă e și originea lui.

Se dice că era un june foarte frumos cu numele *Narkisos*; pre el tóte junele îl aveau drag, ba și altora era plăcut. În ambițiunea lui însă el disconsidera și pre deite și nu voia a sci de amorul lor, din care cauză unele deite moriră de necas. Cu deosebire nimpha *Echo* se plângea asupra lui și de ciudă glângea de rêsunau pădurile, văile și munții, până muri și dènsa. Dar rêsunetul plânsului ei rămase lipit de păduri, munți și de văi sub numele de *echo* adecă rêsunet până azi.

Deitele celelalte se sfătuiră de a afla mod de rêsunare asupra tinérului, care le disconsideră cu atâta superbă; pentru aceea deita *Nemesis* (rêsunarea) luà asupra-și rolul rêsunării în următorul mod:

Rentors odată tinérul *Narcissus* dela o vênătóre, se puse la țermurul unui riu să se recreieze. Cum privi el de pre țermure în oglinda apei, vedu figura frumoasă a deitei *Nemesis*, ceea ce-l scóse din fire și sári se o îmbrătoșeze, dar figura dispăruse. *Narcissus* se aședă de nou în poziția de mai înainte și încercă a rechemă figura, când prin suris, când prin plâns; frumoșa figură se aréta éráși, acum suridind, acum plângend, precum făcea tinérul, și se tot ridica din apă ca să o vadă.

Narcissus uită de a se mai duce de aici și nu voi a părăsi acel loc până ce a murit acolo. Auđind nimphele despre mórtea lui, se întristară și plecară să-l găsescă, dar nu-l nimeriră, că unde jace mort. Spre a se mângăia îi făcură totuși o înmormentare și fără de-al afla, decât locul unde a stat, din care crescú o flóre frumoasă cu corónă aurii și cu frunze arginții. (*Ovidius Metamorf.* III. 509—510.

Rosa (trandafirul). Nu ar fi de lipsă a descrie tóte frumsețele și laudele acestei plânțe și a florilor ei, în relațiune cu alte plante și flóri, pentru că și așa le întrece pre tóte. Poetii au onorat'o și i-au făcut laude; ér *Sapho* înainte de nascerea d-lui *Christos* cu 600 ani, a numit'o »regina florilor«, care titlu onorific îl pórtă până azi. *Rosa* e lătită mai preste tótă lumea, afară de *Polynesia*; cu deosebire e renumită »valea rosei« din *Kaşmir*, a cărei ținut e tot cu rose ca și sémánate.

Romanii le prețuiau foarte mult și ei consacraseră rosele deitei *Venus* (frumseța), precum și zeului Amor și deitei *Aurora*; Grecii le consacrară lui *Harpokentes*, zeului tăcerii. Familiile romane mai însēmna și cu bunăstare împraștiau rose prin salele de mâncare și așa se puneau la prânz. Despre împératul Nero,

ne spune Suetonius, că ar fi spesat 4 mil. sextertie (200.000 taleri) spre a-și decora cu ocaziunea unui prânz salónele împărătesci.

Și noi scim de apa de rose și de dulcêța pregătită de dênșa.

Carol cel mare dete ordin de a i se planta în grădinile sale tot felul de rose. Pontificii romani din timpurile vechi și până în presente, trimeteau și trimit câte o rosă albă sântită, acuși unui acuși altui din membrii curților împărătesci, ca un semn a unei bunevointe și considerațiuni speciali.

Rosa a fost considerată de simbolul unui amor mare, dar era și simbolul morții și a tăcerii.

Ca simbol al tăcerii se introdusă tot prin Romani și încă în modul următor:

Vêdend că costă prea mult înfrumșetarea salónelor cu rose cum era datina mai mult la cei avuți, se îndatinară a acăța de asupra uși salónelor numai câte o rosă, spre a însêmna cumcă óspetii au de a păstra secretul adecă de a nu spune nimic din cele vorbite și auđite în acel loc. De unde s'a introdus datina, de a dice: »se vorbim sub rosă« adecă se păstrăm secretul celor ce ni le-a comunicat cineva confidențial.

Specia albă a rosei (trandafirului) era și simbolul morței, pentru însușirea ei, că curênd se desvóltă și curênd se desface.

Originea rosei — trandafirului roșu (rosa centifolie) e fabulósă: Se dice că Venus, đeița frumșetei, a iubit pre frumosul Adonis așa de mult, încât a uitat cu totul de Olymp (locul đeilor) și de societatea đeilor; ba i și încungiura, numai spre a putea fi în apropierea frumosului Adonis.

Adonis era și un vênător pasionat, din care causă fiind mult absent, și Venus neputênd după plac a conveni cu el când voia, se necăji fórte mult, și se temea se nu i se întêmple ceva nenorocire. De multe ori Venus îl făcea atent la periculele împreunate cu vênatul; dar tinêrul puțin luă în samă dojenele ei.

Cu ocaziunea unei vênătore se întêmplă că Adonis dete preste un mistreț (ver) sêlbatic chiar în culcușul lui, și luând sâgêta îl răni. Furiosul animal se aruncă asupra junelui și-l omori. Venus îl auđi vâietându-se în durere și grăbi din eterul fin spre a-i sări într'ajutor, dar pre când a sosit dênșa, junele era mort.

În fuga ei se acăția și Venus cu vestmêntul în spinul unui trandafir alb sêlbatic și se răni, ér din rana ei stropi sânge preste trandafirul alb, și acesta căpêta numai decăt colóre roșie, prin ce se arată, că cât de mult a iubit Venus pre tinêrul Adonis. (Conf. Metamorf. Ovid. V. 5. 22.)

(Va urma.)

Popa Grapini.

Virtuțile creștinesci.

Din „Oglinda inimei“ poesii de G. Bodnariu.*

Credința-adeverată,
De ești cu fundament
Putere se te abată
Nu este pe pământ

Nădejde scump tesaur,
În suflet de te-aseđi,
Depui cununii de laur
Gândiri înseninedi.

Iubire creștinescă,
Schintee foc divin,
Din inimă-omenescă
Tu-alungă ori ce suspin.

Când tóte împreună
În suflet colindați:
Al vostru glas rêsună
Și mórtea alungati.

Remâneți dar la mine
În veci nu vè alung
Cu voi atât de bine
Mè simt! când nu-mă ajung

Puteri ca s'nvîng greul,
Ce-apasă traiul meu
Prin voi s'nalță eul,
Că'n voi e — Dumneđu

NB. Acésta colecțiune de poesii se află și la administrațiunea »Revistei Ilustrate« și se vinde broșura cu 1 corónă.

Școla de fete a Asociațiunei din Sibiuu.

În broșura a 6-a fără vina noastră s'a străcurat o eróre în Revista Ilustrată, publicând clișeu școlei de fete din Sibiuu în loc de cel a gimnasiului din Brașov. Rectificând acésta eróre prin deslușirile ce le publicăm în articlu »Un cuvênt la adevêr« din broșura presentă și cerênd scusa bunilor noștri cetitori, publicăm tot odată și un alt clișeu

pe pag. 101, carele de asemenea represintă școla de fete însê într'o altă fațadă a imasantului edificiu din Sibiuu, întemeiat și susținut cu mari jertfe de Asociațiunea pentru literatura și cultura poporului român, despre a cărei activitate am publicat și noi un articlu în broșura 5 și 6 a Revistei Ilustrate din anul trecut.

Cum se fotografăm.

(Urmare).

12. Precisarea.

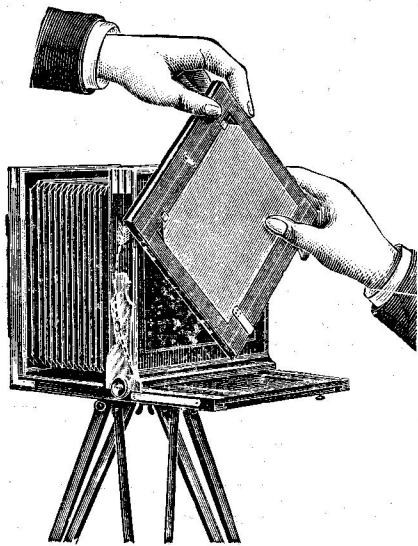

Fig. 22.

După ce am postat aparatul și ne-am convins că are poziție orizontală (adecă camera), purcedem apoi la precisarea (einstellen) imaginii.

Cu ajutorul unei năframe desă, sau a unui postav negru acoperim aparatul și ne băgăm și noi capul sub el, vom vedea imaginea pe sticla de vizat, după cum am amintit în paragraful precedent, dar ne vom convinge că acesta imagine este foarte neclară. Apropiind sau depărtând însă perețele posterior de cel anterior (cu ajutorul șorubului),

ne vom convinge, că imaginea când e mai clară, când mai neclară. Vom cerca deci astfel până atunci, când vom obține cea mai mare claritate ce e posibil și atunci vom înțepeni perețele posterior fiind precisarea isprăvită.

E de însemnat, că la precisare avem se luăm în considerare numai mijlocul sticlei de vizat fără a ne interesa de margini. Așa la peisagiū vom lua în considerare numai obiectul principal sau frontul, la grupe capul sau peptul persoanei din mijloc, la portrete ochiul care e mai aproape de obiectivă etc.

După ce am isprăvit și cu precisarea punem *diafragma* (Blende) de lipsă și anume:

a) La portrete și la fotografii la moment folosim gaura cea mai mare sau cel mult mijlocie.

b) La grupe folosim gaură mică.

c) La peisagiuri, arhitecturi etc. folosim *totdeauna* gaura cea mai mică.

De sine se înțelege că folosirea diaframelor este atârnatore și dela lumină. Cu cât e mai intensiv luminat obiectul ce vom a fotografia, cu atât mai mică gaură vom folosi și viceversa.

13. Expoziția plăcii.

După ce aparatul este postat, figura precisată și diafragma corespunzătoare acomodată, purcedem la expoziția plăcii.

Lucrul prim este a acoperi obiectiva cu capacul, apoi delaturăm sticla de vizat și cu atențiune mare *ca nu cumva se mișcăm aparatul din poziția avută*, punem în locul aceleia caseta în carea se află plăcele sensibile, așezate după cum am văzut mai sus. Apoi tragem sus coperișul cu care este închisă aceea placă care se află în partea de câtră obiectivă prin urmare în lăuntru aparatului. Și acesta trebuie făcută cu mare grijă, ca aparatul *se nu se mișce*. Acum luăm cu băgare de samă capacul de pre obiectivă și în acelaș moment privim sau la arătătorul unui orologiu sau numărăm; când credem că e de ajuns de espusă placa efectului luminei, érašī astupăm obiectiva cu capacul, închidem é coperișul casetei, și fotografarea ca atare este finită.

Urméză acum dezvoltarea respective facerea vizibilă a imaginii, carea pentru ochiul omenesc pre placa sensibilă e încă *nevizibilă*, despre ce vom vorbi în partea următoare a acestui op.

Este lucru constatat, că cel mai greu lucru pentru un începător este a afla *durata corespunzătoare* la espunerea plăcii, căci

trebuie se scim că dacă placa a fost prea îndelung espusă, fotografia ce vom obține nu va avé căldura și frumșeta ce-i formedă valoarea sa; dacă e prea puțin espusă efectului luminei, atunci vom căpăta o fotografie foarte întunecată.

Incepătorul face bine, dacă: îndată ce a luat capacul de pre obiectivă după ce numără trei é il pune la loc. Adecă: numărând *trei*: la *una* ia jos capacul, la *doi* il țin sus, la *trei* il pune é la locul său. Numératul merge cu atât mai încet cu cât e mai *slabă*, și cu atât mai repede, cu cât e mai *intensivă* lumina.

Dătător de ton este imaginea ce ni-se presintă pre sticla de vizat: cu cât este mai vederósă, cu atât mai *scurt* are se dureze durata espunerei.

Pentru determinarea timpului se află diferite tabele precum și instrumente fabricate și întocmite anume spre acest scop, numite „*Photometre*“, dar cel mai bun sfătuitor în acest respect este propria esperință.

Éta câteva exemple în și *senină*: pentru fotografarea unei partie cerésă (de nori) sau de mare trebuie cam $\frac{1}{600}$ — $1\frac{1}{2}$ secundă; pentru un peisagiū în liber cam 1—5 secunde; pentru un grup sub un arbore umbros cam 10—50 secunde; pentru un interior vederos érašī cam atâta; pentru un interior mai întunecat, 2—8 minute; pentru un portret în liber, la lumină intensivă $\frac{1}{2}$ —6 secunde, în chilie 4—10 secunde etc.

La tot casul este mai consult a face expoziția mai bine *mai lungă* decât prea scurtă, căci o placă espusă prea îndelungat se póte desvolta și i-se póte ajuta, dar uneia espusă prea puțin nu i-se mai póte ajuta la nici un cas.

Putem deci lua ca o regulă generală că la peisagiuri în liber la și *senină* variază durata expoziției între 1—5, la și *înnotată* între 5—10 secunde, după cum e însuși peisagiul mai vederos sau mai întunecat.

Partea a treia.

Procedura negativă.

14. Dezvoltarea imaginii latente.

După cum am amintit mai sus, lumina în urma influinței ce au rașele sale chemice asupra bromurei de argint produce pre placa sensibilă o imagine latentă; imagine carea pentru ochiul liber este invisibilă. Supunénd acum plata deja expusă și pre carea este o astfelū de imagine latentă unei procedure chemice prin carea bromura de argint se o descompunem în părțile sale constitutive (brom și argint) în proporțiunea efectului ce a avut diferita intensitate a luminei: vom obține în locul imaginii latente una vizibilă dar *negativă*. Adecă: unde lumina a influințat mai tare, d. e. perețele alb al unui edificiu, acolo rămâne mai mult argint, prin urmare în imaginea vizibilă acesta parte va fi *mai négră*; unde a influințat mai puțin lumina, d. e. coperișul sur al acelu edificiu, acolo rămâne mai puțin argint, prin urmare în imaginea vizibilă acesta parte va fi mai luminósă; din care causă acesta imagine o numim *negativă*. Acea fluiditate cu ajutorul căreia din o imagine latentă putem *desvolta* o imagine vizibilă, o numim *scaldă dezvoltativă* (franc. developateur, germ. Entwickler). Acesta o putem căpăta gata în orī care prăvălie, carea vinde utensiliū fotografice, dar ni-o putem pregăti și noi, după cum vom vedea în paragraful următor.

Cum se întâmplă dar dezvoltarea imaginii:

După-ce am făcut fotografarea, luăm caseta, ne ducem în chilia obscură, unde luăm la mână sticla cu scaldă dezvoltativă și o turnăm în o *tasă* (cesă) fie de sticlă, porcelan sau celuloid (fig. 23), pre care ni-le putem procura ușor în ori care sticlărie.

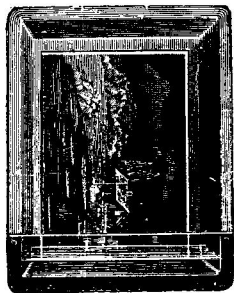

Fig. 23.

După aceea *la lumină roșie cât se poate de slabă* deschidem caseta, luăm placa, o punem în cesa cu scaldă dezvoltativă cu latura sensibilă, (nesclipicioasă) în sus, și o legăm de câteva ori, ca fluiditatea să acopere deodată întregă placa, apoi spre mai mare siguranță o acoperim cu un carton sau o altă cesă. După 2—3 minute vom observa, că pre placa, altcum de colóre alburie, se ivesc ici călea pete negre, și vom observa, că mai întâi se arată acele părți din imagine, cari în natură au fost mai luminoase. Indată ce se ivesc *primele urme* ale imaginii, putem folosi lumină roșie mai intensivă, ca se putem controla decursul procesului mai bine. Când urmele prime, cari le-am observat (va se dăcă părțile mai luminoase ale obiectului *în natură*), au colóre *sură*, scotem placa din cesă și o ținem cătră lampa roșie și cercăm dacă aceste urme sunt transparente încă sau nu, adecă: dacă acestea sunt destul de înnegrite ori ba. De cumva nu-s încă destul de negre, atunci continuăm cu dezvoltarea până când aceea ce *în natură este mai vederos* (d. e. la o persoană gulerul și manchetele camășei, la un edificiu păretele alb etc.) ni se arată pre placă *negru intransparent*, când dezvoltarea este gata.

Prin urmare dezvoltarea fotografiei respective a imaginii negative este a se privi ca finită, când părțile vederose (din natură) au primit o colóre *neagră intensivă*, și când detailurile imaginii încă se pot vedea. Decă până negativul nu are »tăria« recerută, până părțile vederose din natură nu-s înnegrite din ajuns, nu este permis a întrerupe dezvoltarea.

După-ce cu dezvoltarea am isprăvit punem placa în o cesă cu apă curată pre vre-o două trei minute sau cine are apăduct, sub tuș de apă curată.

A o scote la lumina zilei *incă nu e permis*. Acésta o putem face numai după fixarea imaginii, a cărei descriere urmază în paragraful 16.

Se vedem acum din ce constă scaldă dezvoltativă.

15. Diferite calde dezvoltative.

Spre dezvoltarea imaginii latente se folosesc diferite scaldă compuse cu diferite materii.

Incepătoriul și preste tot amatorii se-și alégă una dintre acestea, carea-i convine și apoi în continu *numai* cu aceea se lucre, căci atunci îi cunoște tăria, regegiunea cu care lucră, însușirile etc.

Cea mai bună și mai recomandabilă este:

a) *Scaldă dezvoltativă de Hydrochinon*, carea nu numai lucră încet, ci are însușirea de a corege erorea, care obvine prea des la începători: reflexul. Acésta scaldă nu este periculoasă și nu lasă urme nici pre inănă, nici pre vestminte.

Acésta se poate face în două forme și anume în o *singură* soluțiune și în *două* soluțiuni.

Scaldă Hydrochinon în una soluțiune se pregătesce în modul următor:

Aqua destilata . . .	400 gr.
Natrium sulfid crist. . .	16 gr.
Hydrochinon	2 gr.
Natrium carbonic crist. . .	30 gr.

În apă — care poate fi și apă fiartă sau apă de ploie — se pune mai întâi natrium sulfid și scuturând sticla așteptăm până s'a disolvat *pe deplin*, apoi adaugem Hydrochinonul și asemenea așteptăm până este pe deplin disolvat; pre urmă punem natrium carbonicum. După-ce tôte-s disolvate obținem o fluiditate *ca apa*, ne-

colorată, carea în sticle pline (e de recomandat a o pune în sticle de câte 100 grame) se poate păstra timp îndelungat.

Scaldă folosită odată nu este a se arunca, ci o păstrăm, căci o putem folosi mai de multe ori. Când observăm, că nu mai are putere, o mai înoim prin adaugerea unei porțiuni din cea prospătă.

Scaldă Hydrochinon în soluțiuni separate o pregătim în modul următor:

Facem *separat* următoarele soluțiuni.

I.	Hydrochinon	10 gr.
	Natrium sulfid. crist. pur	50 gr.
	Aqua destilata	500 gr.

pre acésta o notăm pre sticlă cu numele: *Soluție de Hydrochinon*.

II.	Kalium carbonic pur calc	50 gr.
	Aqua destilata	250 gr.

și o numim: *Soluția alcalică*.

Ambe soluțiunile le lăsăm se stee 24 ore. La dezvoltare luăm: *trei* părți din *soluțiunea Hydrochinon* și o mestecăm cu *una* parte din *Soluțiunea alcalică*. Scaldă acésta trebuie se aibă temperatură de 15 grade R., dar *la nici un cas* mai mult ca 20 grade R.

b) *Scaldă eiconogen*. Acésta se întrebuintază mai cu samă la *posări la moment*, fiindcă lucră foarte energic. Receptul mai practic este:

I.	Aqua destilata	500 gr.
	Natrium sulfit	40 gr.
	Eiconogen	5 gr.
II.	Aqua destilata	500 gr.
	Natrium carbonic	60 gr.

La dezvoltare luăm din ambele soluțiuni câte o parte. Acésta scaldă are defectul, că nu se poate păstra mai îndelung.

c) *Scaldă metol*. Acésta este o scaldă foarte escelentă pentru fotografii la moment. Receptul e următoriu:

I.	Aqua destilata	1000 gr.
	Natrium sulfit. crist.	100 gr.
	Metol	10 gr.
II.	Aqua destilata	1000 gr.
	Natrium carbonic	100 gr.

La întrebuintare: *trei* părți din I cu *una* parte din II.

d) *Scaldă glycin*. Este cea mai nouă și se pregătesce în soluțiune concentrată după următoriu recept:

Aqua destilata (ferbinte)	40 gr.
Natrium sulfit	25 gr.
Glycin	10 gr.

Aceste disolvate pe rând le lăsăm până încep a ferbe, apoi pe rând punem în porțiuni mititele:

Kalium carbonic pur . . . . . 50 gr.

Vom căpăta (după ce s'a răcit) o fluiditate grosă, din care la întrebuintare luăm o parte și o mestecăm cu 12 părți apă. Acésta scaldă lucră foarte încet, dar svonul ce s'a făcut anul trecut la întroducerea acestuia nu s'a prea vedit ca fundat.

Aceste ar fi cele mai bune scaldă dezvoltative.

Pentru călători este foarte practică *scaldă dezvoltativă pulveriformă*, carea o putem face în următoriu mod:

I.	Metol	15 gr.
	Hydrochinon	40 gr.
	Eiconogen	25 gr.
	Accid. Bor. pulv.	10 gr.

aceste *în forma lor de pulvere* le mestecăm bine la olaltă și le punem în o sticlă *galbină*, astupându-o hermetice.

II.	Natrium sulfit	100 gr.
	Borax	25 gr.
	Milchzucker	25 gr.

asemenea pulverisate și mestecate bine le punem în o sticlă *albă*.

Dacă voim se dezvoltăm vre-o placă; atunci punem în 100 părți de *apă* 2 părți din pulverea I, și 4 părți din II și scaldă dezvoltativă e gata.

Pentru a putea măsura pulverea sau preste tot ingredientele chimice, avem lipsă de o *cumpănă* cam de mijloc, precum și de greutatea necesari, asemenea ne trebuie pentru măsurarea diferitelor fluidități o *mensură* (fig. 24). Cumpăna e acomodată din aramă galbină, măsura din celuloid, căci este foarte ținătoare și precis lucrată. Pentru ridicarea placelor ne putem folosi și de un instrument auxiliar: *ridicător*, care ne ușurează scosul placelor și dacă scaldă desvoltativă colorază, ne feresce degetele de pete (fig. 25). Altcum dacă folosim tasa carea ni-o înfățișază fig. 23, atunci nici că e lipsă a mai ridica placa afară, ci o putem controla și fără a o scôte, căci scaldă rămâne în rezervorul tasei.

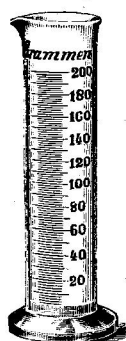

Fig. 24.

Fig. 25.

gălbui, măsura din celuloid, căci este foarte ținătoare și precis lucrată. Pentru ridicarea placelor ne putem folosi și de un instrument auxiliar: *ridicător*, care ne ușurează scosul placelor și dacă scaldă desvoltativă colorază, ne feresce degetele de pete (fig. 25). Altcum dacă folosim tasa carea ni-o înfățișază fig. 23, atunci nici că e lipsă a mai ridica placa afară, ci o putem controla și fără a o scôte, căci scaldă rămâne în rezervorul tasei.

16. Fixarea imaginii desvoltate.

Imaginea negativă obținută prin efectul scaldei desvoltative trebuie fixată; adică, fiindcă ea încă nu poate rezista efectului ce ar avea lumina asupra ei, trebuie să o tractăm cu alta fluiditate, ca astfel asupra plăcii lumina să nu mai aibă nici o influință. Acesta o obținem cu ajutorul *scaldei fixative*.

Fixarea plăcii se întâmplă în modul următor:

După-ce ne-am convins, că imaginea este destul de bine desvoltată, scaldăm placa în apă curată (fără a atinge decât numai cornurile sau cantele aceleia) apoi o aședăm *cu partea sensibilă în sus*, în altă cesă, în carea este scaldă fixativă.

Scaldă fixativă se compune din

Apă (comună) . . . . . 500 ccm.
Natrium hyposulfuris . . . . . 100 gr.

În această scaldă rămâne placa până când bromura de argint din acele părți ale acesteia, cari nu au fost influențate de lumină sunt disolvate, adică până atunci, când *dosul* plăcii nu ne mai arată pete alburie, ci și acolo ni-se arată neagră. La nici un caz însă fixarea *nu este permis* se dureze *mai puțin ca 15 minute*.¹⁾

După-ce placa este fixată, o putem scôte la lumina zilei și fie în apă schimbată des, fie sub tuș, o spălăm bine, cel puțin două ore.

Scaldă fixativă asemenea se poate folosi de repetite ori și numai atunci o aruncăm, când începe a lua coloră brună.

După-ce placa o am spălat bine lăsam să se scurgă puțin apa de pre ea, apoi o punem în un loc uscat, dar cât se poate liber de pulvere, unde preste câteva ore va fi uscată. Dacă dorim ca să se usce mai curând, atunci după ce am gătat cu spălătul o punem în o cesă, în carea am turnat spirt (alcool) curat de 95—96% și o lăsam 5—10 minute. Dacă am scos-o de aici și o punem să se usce, cel mult în 15—20 minute placa e uscată. Pentru a usca plăcele se află și stative anume construite (fig. 26)

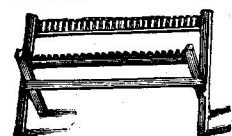

Fig. 26.

cari sunt de diferite forme și se pot aplica la place de diferite dimensiuni.

Este *strict oprit* a usca plăcele în soare sau la cuptor, ci numai la loc umbros și uscat.

17. Diferitele erori și coregerea acelor.

După-ce negativul este uscat, primul lucru e se vedem dacă e bun sau nu, adică, dacă fotografarea ne-a succes pe deplin ori ba?

Un negativ bun, desvoltat bine și expus corespunzător trebuie să fie dacă-l privim cătră ferestă: *contrastat bine*, adică: um-

¹⁾ Acesta e de lipsă ca să se formeze în urma influinței scaldei fixative (Na H SO₃) se nu se formeze o sare dublă și insolubilă în apă (Ag₂ S₂ O₃ Na₂ S₂ O₃) carea cu timpul ne-ar ruina placa, ci se fie timp a se forma sarea dublă aici necesară (Ag₂ S₂ O₃ (Na₂ S₂ O₃)₂) pentru încunjurarea oxidațiunei.

brele trebuie se fie *negre*, ér părțile luminose se fie aproape *transparente* (ca sticla) dar pentru aceea detailurile se se observe și acolo.

Cunoscând ce însușiri are un negativ bun, se vedem erorile, cari obvin mai des și modul de a le corege.

a) *Negativul este în umbre slab acoperit (puțin negru) în părțile vederose foarte puțin transparent.* Causa este că placa a fost prea îndelung expusă, sau dacă timpul a fost precis, este desvoltată cu o scaldă prea energică, am folosit scaldă prospătă și nu veche sau a fost prea caldă scaldă. Delăturarea acesteia la placa deja astfel executată este imposibilă, ne poate servi însă ca dovadă și învăț, că am espus prea lung sau nu am folosit scaldă desvoltativă veche.

b) *Conturile întregii imagine ne par nechiare.* Causa e că sau nu am precisat cu destulă acurateță, sau în decursul expoziției am mișcat camera dela locul seu. A delătura acesta eróre este asemenea imposibil.

c) *Negativul pare ca acoperit cu un vel sur.* Causa e la acesta eróre foarte variată: expoziție prea îndelungată, prea lungă desvoltare, lumină străină, fotografarea am făcut-o în fața sórelui, cassetă nu închide astfeliu placa încât se nu o ajungă lumina etc. La cunoșcerea acesta avem un unic punct de mănecare: marginile plăcii. Dacă marginile plăcii *încă* sunt sure, atunci *placa a fost rea*, dacă nu, atunci cauza este vreuna dintre cele mai sus espuse. A delătura sau corege acesta eróre nu se poate.

d) *În negativ se află găuri mititele transparente.* Causa e că placa nu am șters-o de prav cu un penel după cum am vădut în paragraful 9. Delăturarea acesteia se întâmplă după prescripțiile paragrafului următor prin retușare.

e) *Negativul este în toate părțile încâtva transparent.* Causa e prea lungă expoziție și prea multă desvoltare. Acesta eróre se poate delătura prin »intărire«. Intărirea se face scaldând placa în următorea scaldă:

I.	Apă destilată	500 ccm.
	Uran nitrát	5 gr.
II.	Apă destilată	500 ccm.
	Ferrum cyanat. rubr.	5 gr.
III.	Eisessig	100 gr.

Din aceste luăm 50 ccm. din I, în acesta turnăm 10 ccm. din II și pe urmă 50 ccm. din II observând strict ordinea acesta. În scaldă astfel pregătită punem placa și o lăsam până primesce o coloră roșie-brună, apoi o spălăm și o uscăm.

f) *Negativul este în toate părțile prea negru.* Causa este o desvoltare prea îndelungată. Delăturarea acestei eróre se îndeplinesce prin »slăbirea« negativului. Acesta se face cu ajutorul scaldei următore:

I.	Ferrum cyanat. rubr.	10 gr.
	Apă destilată	100 ccm.
II.	Natrium hyposulfuris	40 gr.
	Apă destilată	200 gr.

Din aceste la întrebuintare luăm 10 ccm. din I și 100 ccm. din II. În acesta imaginea pe încetul se va face mai transparentă. Controlând-o de mai multe ori, când vom afla, că e de ajuns, scótem placa și spălăm *cu fundament* și apoi o uscăm.

Ar mai fi încă de amintit mai multe, dar cred de suficient a fi pomenit numai acele erori, cari obvin mai des și pre cari fiecare amator și începător le poate afla și corege.

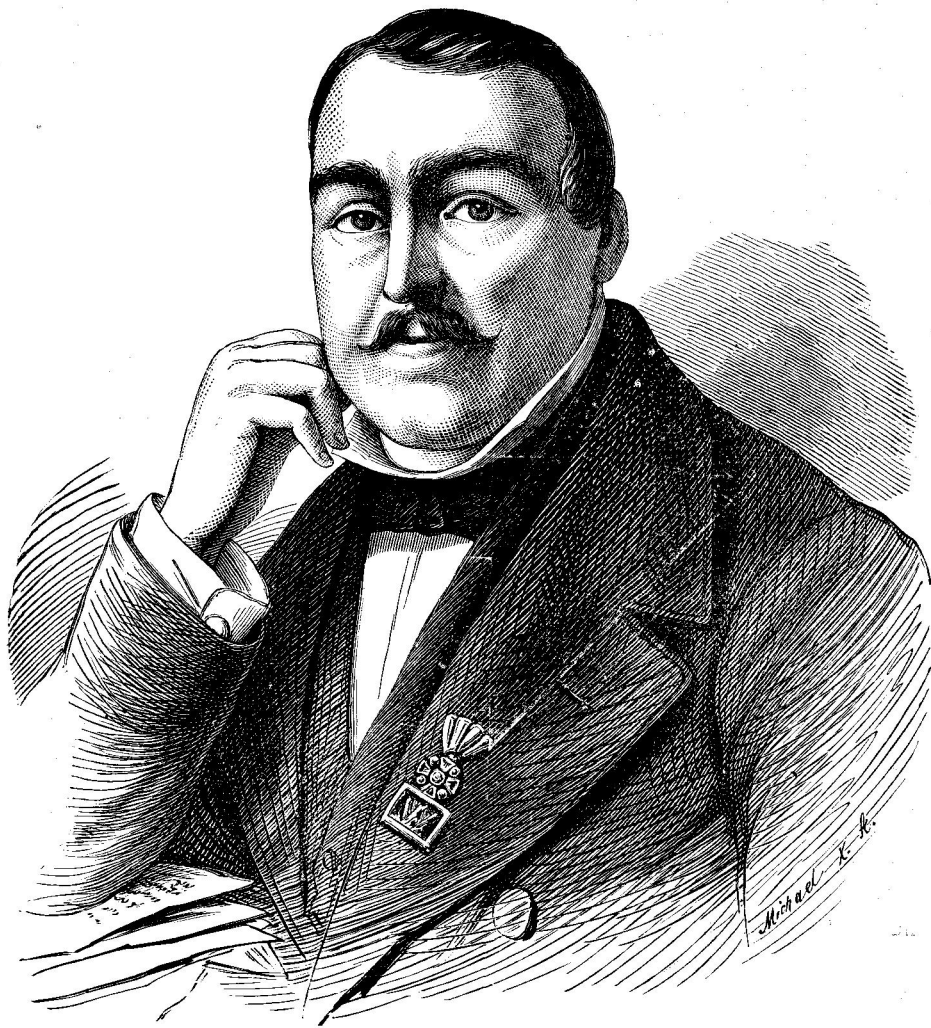
Dacă placa e espusă corect, dacă desvoltarea s'a întâmplat cu scaldă veche sau dacă nu e veche, scaldăi prospete i s'a adaus 5—10 picături din soluțiunea următore:

Kalium bromat	5 gr.
Aqua destil.	50 ccm.

atunci putem fi siguri, că rar și foarte neînsemnate vor fi erorile cu cari ne vom întâlni.

(Va urma.)

DIN ALBUMUL NOSTRU.

Cavalerul Const. Stamati.

Presentăm publicului nostru cetitoriiu portretul unui mare cetățan român și fiu al Basarabiei, a unui poet escelent și deșteptătoriu neadormit, a unui mare bard și ager atlet pentru sfânta cauză a Românilor, a neuitatului cavaler Constantin Stamati, repausat la anul 1867.

Cavalerul Constantin Stamati s'a născut în Moldova, de unde la anul 1812 strămutat în Basarabia, precum însuși ne spune în precuvântarea dela frumoasa sa colecțiune de poesii și prosă, tipărită la Iași sub titlul de »Muza românească«.

»Eu scriu în Basarabia patria mea cea nouă, unde locuiesc dela 1812, și Stamati în aceea precuvântare, eu fiind din copilărie înstrăinat din vechea mea patrie, Moldova, unde m'am născut nu avu-i nici un prilej să-i aduc vre-un folos; am socotit deci să-i hărăzesc de departe umilitul rod al îndeletnicirilor mele, ca o pângă multămitore și pentru ca se rămăie o urmă, că am fost și eu odinioară fiul Moldovei.«

Țerani noștri.

(După o fotografie de I. Anca).

La pôlele muntelui Poana-Tomi se află comuna românească numită »Sebeșul de sus«.

Locuitorii acestei comune, toți Români, sunt de o construcție corporală bine dezvoltată, sănătoși, robusți, frumoși și plini de viață și harnici.

Ocupațiunea lor e economia câmpului, crescerea vitelor și oieritul, dar sunt mulți cari se ocupă cu diferite măestrii de lemnărie, precum dulgheri, măsari, bugnari, rotari etc., lucrările făcute de ei sunt foarte bune și trainice.

Cu ocaziunea ținerii expozițiunii române în Sibiu un Sebeșan cu numele Dănilă Simoncă, om iscusit și bun gospodar, a espus două buclăieșe construite din lemn de mesteacăn scobit și fără cercuri, pentru cari lucruri atât din punct de vedere al curiosității, cât și a buneții a fost distins din partea juriului esposiției cu diplomă de recunoscintă.

Portul Sebeșenilor e simplu și potrivit situațiunii lor montane, ar fi foarte de dorit ca să-l păstreze și pe venitoriu în aceeași originalitate afară de cioreci, cari atât din

Un țeran din Sebeșul de sus
(comitatul Bistrița-Năsăud).

punct de vedere economic, cât și highienic, ar putea se aibă altă croitură fără de crețelele cele multe dela genunchi în jos ce nu au nici un sens.

Ilustrațiunea noastră ne înfățișază pre un țeran român din Sebeșul de sus, a cărui figură plăcută și robusă ne aduce în minte poesia :

Dulce și frumoasă
E a noastră viață;
Peștera noptosă;
Codrul cu verdeta,
Ne este Palat!
Vin cu noi voinice,
De nu ești fericite,
De ești împilat!

Cântă turturica
Lin pe murg de sară;
Ruja, viorica
Dulce ne 'mpresoră
Cu al lor miros;
Ușor roua pică,
Pe a noastră chică,
P'un ochiu scânteios.

Un cuvânt la adevăr.

Oglinda și docentele cel escelent pentru artă, știință și literatură este nesmintit critica.

Un scriitor consciu de cele ce scrie nu va lua nici când în nume de rău critica, ci din contră se va bucura de dânsa, dacă este făcută în mod obiectiv și dacă este o critică justă, o critică motivată bine și argumentată în mod obiectiv, iresturnabil și dacă nu dă în persoană, ci în opul respective lucrarea ce a luat sub cercetare. Durere, la noi nu există încă o revistă, a cărei menire ar fi criticarea obiectivă și justă a aparențelor literare științifice și artistice române, ci acesta o esercează în parte foile de zi, ocupându-se atât cu articlii singuratici, cât și cu aparițiunile literare române.

Este dar lucru obicnuit la noi a lua în considerațiune notițele de critică, care le găsim în diarele noastre (durere destul de puțințele) având totodată quasi obligământ a da deslușirile necesari atunci, când respectivul critic în una sau altă privință ar fi în rătăcire.

Revista noastră, carea așa credem, încă se poate numi o apariție literară, încă fii supusă acestei critice și putem dice: nu spre rușinea noastră, (veđi reprod. din diferitele foi, Rev. II. I pag. 115 116, 117). Dar noi nici când nu ne-am supărat, dacă Revista noastră a fost criticată în mod *obiectiv și just*, ba ne-am nisuit a ne feri de erorile juste, cari au fost cuprinse în aceea.

»Tribuna« încă a luat notiță depre Revista noastră și între altele Nr. 36 anul 1898, scrie: »Trebue se admirăm curajul d-lor Pop Reteganul și Baci — și să le dorim cel mai călduros și bun succes« — făcându-ne observarea, că am avea: multe voințe, multe dorințe, dar puțin puteri, atât anul trecut (I), cât și broșurile apărute până acum din anul acesta (II), presentă publicului cetitor rezultatul muncii noastre și ori cine se poate convinge, dacă în decursul acestui scurt interval ne-am nisuit ore a grupă în jurul nostru nu numai »voințe«, ci și »putințe« și că ore în acesta nisuintă a noastră am obținut ceva rezultat favorabil sau nu?

Ne-a surprins însă articolul din Tribuna Nr. 117 anul 1899, unde între altele pre lângă imputarea, că noi până acuma nu am produs de cât numai »clișeuri« ne face observarea, că în broșura a 6-a am publicat biografia și portretul episcopului de Gherla Szabó, făcându-i »elogii ne mai pomenite.«

E bine! In programul nostru se dice evident: articli ce vor apărea în Revista noastră vor avea numai tendință moralisătoare. (Rev. II. I, 1, pag. 1.) și așa credem realizarea cea mai elementară a acestui punct este publicarea biografilor fruntașilor bisericeii noastre. Astfel publicarăm biografia și portretul metropolitului Mihali, ca cap al arhidiecesei, apoi a episcopului dela Orade Michail Pavel, ca cel mai înaintat în etate dintre toți episcopii gr. cat. și pre urmă lucru foarte firesc a episcopului Szabó, capul diecesei, pre a cărui teritoriu apare acesta Revistă, ér în broșura de față publicăm portretul și biografia episcopului Demetriu Radu dela Lugos; și credem că nu am comis nici un rău cu acesta. Ni se mai face imputarea, că facem elogii ne mai pomenite.

Nu ne vine a crede; cu atât mai puțin, că dacă onor. critic va ceti cu deplină atențiune cele scrise de noi; dacă va scrula și cerceta nepreocupat, că ore în faptă sunt adevărate acelea sau ba; dacă *va abstrage de ideile și directiva politică*, care nu aparține în sfera unei reviste literare, și despre carea în schița noastră nu se face amintire punându-se *numai* pre terenul activității eclesiastice; cu un cuvânt, dacă onor. critic va fi pe deplin repet, pe deplin obiectiv: atunci sum în firmă convingere, că în critica sa ar fi fost mult mai îndulgent și poate mai blând și mai cruțător față de noi.

Tot »Tribuna« în Nr. 119 anul 1899 sub titlul »Buclucul« (??) ne mai face imputarea, că am publicat un clișeu al școlei de fete din Sibiu în loc de cel al gimnasiului din Brașov. E adevărat, că acesta eróre *fără voia, fără știrea și fără vina noastră* s'a străcurat în Revistă. Una însă ne pare curios: Cum de Tribuna *numai acum și numai la noi* a aflat acesta eróre, pre când în »Tribuna Poporului« Nr. 97 pag. 472 anul 1898 este publicat acelaș clișeu sub care cu litere gróse este *aceeași indicație* tipărită chiar ca în Revista noastră? E decii lucru evident, că erórea noastră este numai aceea, că »bona fide« am publicat clișeul după Tribuna Poporului, dar erórea articolului este mult mai mare și anume aceea, că nu a observat acesta *atunci* (în luna lui Aprilie 1898), *când acelaș clișeu, cu aceeași indicație greșită* s'a publicat pentru prima dată în Tribuna Poporului?! Căci dacă o făcea acesta, sigur că nu comiteam nici noi acesta eróre strecurată pre nesimțite în Revistă. Dar acesta eróre, că noi în locul unui institut *românesc* am publicat alt institut *asemenea românesc* și de însămnătate pentru noi: este mult mai neînsemnată ca cea comisă de însăși Tribuna respective »Fóia Poporului«, care preface pre *un sas cinstit în țeran român bogat și bine îmbrăcat*; căci figura ce ne-o represintă clișeul publicat de Fóia Poporului Nr. 11 pag. 125 anul 1898 *este portretul unui sas* cu numele *Michael Hartner* din *Terpiu* (lângă Bistriță), în care portret cetitorii respectivei foi cred a vedea »un țeran român din părțile de medă-nópte« în faptă însă se delectează în un sas cu portul săsesc!)

Dar »erare humanum est«! Noi o sciam acesta eróre a lor și în anul trecut, dar am trecut-o cu vederea, căci nouă nu ne convine a ne folosi de ocasiunea când și cum se putem lovi în foile și revistele noastre române, atunci când știm starea presei noastre, când cunoșcem cu ce jertfe colosale se poate susține o revistă română și când suntem convinși, că dacă ici-cólea chiar se ivesce câte vre-o eróre: nu cu voia, nu cu intențiune s'a comis, ci poate pe nesciute sau chiar fără vina respectivului redactor (cum fu bunăoră casul nostru cu clișeul împrumutat în schimb dela Tribuna Poporului.)

Nu suntem amicii polemiei, nu intenționăm discute literare, dar în interesul adevărului am aflat cu cale a da publicității aceste șire drept deslușire.

Icóné din suta luminilor.

— Schițe rupte de G. Simu. —

(Fine.)

In Iunie e cald și nori trandafirii brăzdéză ceriul. Aerul e plin de miresme, mai ales diminéta și paserile ceriului cântă în vędzduch ivirea sórelui. Pădurea din fundul grădinei unde locuesce Hortensia e verde și rėcorósă. Raiu pământesc rupt din un colț al raiului ceresc.

Is 3 ore diminéta. — La rėsarit se roșesce ceriul și Tensia — drăgálașa, scumpa, frumoșa Tensia e în marginea pădurei cu lacrimióre în mână. — Ce tablou sfânt! Fecióra salută ivirea dillei cu flori de pădure prospete în mână!

Voi, cari v'ați pierdut tótă credința în ideale, voi cari vė le-

gați numai de scârbosă materie, voi, a căror suflet e gros învăluit în cója păcatului — veniți și priviți acest tablou și veți simți încolțind în sufletul vostru nădeșdea și în inima voastră credința în ideale înalte, — cari conduc în lumi mai sênine ca cea în care trăim!

Minunatul ei cap e descoperit și ochii ei se cufundă în nemărginirea ceriului.

O mistuesce un dor și o durere.

Dorul după George, — durerea după libertatea ce o se o pèrdă.

Dar par' că paserile încetă să cânte, foșnetul frunzelor e mai lin, — sórele iese de după dunga cea roșie-aurie și din partea răsării sórelui se ivesce George. —

. . . Și el cu lacrimióre în mână, și el cu capul descoperit, și el entusiasmă — fericit și nefericit totodată.

Au tremurat inimile în amêndoi, căci s'au revêdut. Prin natură par' că trecea o suflare de nemărginită fericire.

Și acum veniți toți moralistii pământului și judecați cine e de vină? — . . . —

Nu cred se fie blasfemie când ȃic: Vino tu prea sfinite Isuse, care ai ȃis: »értă-ți-se ȃie păcatele tale, — pentru că ai iubit mult, vino și vestejesce pre vinovați.

Dar care's vinovații? —

Au nu părinții?!

Mama, care vrea se devină sócră cu orî ce preț — chiar și înainte de vreme. Mama, care nu gândește la fericirea sufletescă — făr' la materie . . . la avere.

Ce grandiosă greșală!!

Mama — o adevărată icónă din suta luminilor — a cărei flacări ard sufletul.

Hortensia cea neastêmpêrată e blândă — blândă ca glasul de diminêță a pădurii, sfântă ca feciorésca natură ce o încunjură, dulce ca azurul ceriului ce o învălue în nemărginita lui lumină.

Burns ȃice: »Dacă nu am fi iubit cu atâta tineretă și orbire, dacă nu ne-am fi vêdut nici odată sau nu ne-am fi despărțit nici odată, — inimile nóstre nici odată nu s'ar fi sfărâmat.«

Èr Lord-Byron în elegii suspină:

»Amorul têu era atât de dulce pentru mine pre pământ, cât n'aș mai dorî nimic mai mult în ceriuri.«

. . . Și Hortensia, acêsta fiintă scumpă — dar nefericită — e în brațele lui George.

Sărutată pe mâni, pe pèr, pe frunte, — pe buze; — rădicată ca un copil pe brațe — prinși-is obrazele în palmele lui George — privită e ea lung — lung în ochii ei adênci și tainici — apoi éráși sărutată lung pre acei ochi ce electriséză inima iubitului. —

— Afund, în pădure! . . Se mergem afund șoptesce ea. — Se nu ne vadă nime păcatul — precum nu ne scie nimenea durerea.

— Se mergem! răspunde George . . . afund în pustiul nemărginit al lumii — se nu ne mai cunósca nimeni și se nu mai re'ntórcem în veci.

. . Și se duc . . . și's duși . . . Și se duc nu în fundul pădurii, ci în fundul lumii. Nu se nu-i vadă ómenii, ci se nu-i cunósca nime.

Părinții așteptă, dar Hortensia nu vine. — Gazetele espun și măresc șandalul.

Încep vorbele. —

Tótă lumea compătimesce pre nobilii părinți — pre mama cea iubitóre, și condamnă și vestejesc pe Hortensia.

Ce lume întórsă! Ce lume falsă!

Câtă nedreptate! cât neadevêr!

Dómne! cât ne-am necăjit se o creșcem bine, spune mama plângênd și câtă durere și rușine ne-a adus pe capul nostru.

Și tatăl?? —

Sêracul — el singur suspina pe la marginea pădurii . . . ar săruta urmele Tensiei de le-ar cunósce — privesce în depărtare suspinând: Pécatele nóstre! —

Ce lume perversă! — dar pardon! póte și tu iubite cetitoriule îți vei fi perdut răbdarea și vei ȃice: De unde le scoți tu cel ce scrii acestea? — Așa se fie'n lume? Astfel de icóne poți reproduce din seclul luminilor? —

Iubite cetitoriule! bine ar fi să mințesc, dar . . . »mi se pare« că tot ce am spus e curatul adevêr — și apoi sci D-Ta bine ce ȃisesem despre »mi se pare« din lumea de acum.

Decumva mai poftesci astfel de icóne îți stau la dispoziție orî când. Te asigur însă de un lucru:

Suntem la sfêrșitul seclului luminat și . . . se stênge și lumina.

Cine o va aprinde éráși în seclul următor? E o întrebare, la care cu greu îi aflî răspunsul. Un lucru e sigur însă:

De nu se va aprinde lumina sutei viitóre în numele lui Isus Christos — lumina aceea va aprinde și va arde lumea, dar nu o va poté lumina.

Christos e lumina. —

Tai! iubite cetitoriule! Dacă-ți place continuu, — dacă nu, la revedere în suta a XX-a.

— Șcii, ne putem întêlni dacă nu cu trupul, cu spiritul.

— Fost'ai la vre-o ședință spiritistă?

— Nu? . . . Pagubă!

— Te asigur, că vei asista la o astfel de ședință după mórte, când vei fi rechemat între ómeni prin vre-un mediu spiritist. —

Dar destul pe aȃi — destul, căci róta cu „Schite rupte“ nu mai merge. Sciam eu că așa o să pățesc la sfêrșit, de aceea am pus în frunte: »Schite rupte«. Schite rupte, ce nu le mai pot schița.

Gânduri negre.

Pe deplin

*Adâncit în cugete negre,
Când singur de lună privit sum,
Ascult al minții mele sbucium
Adâncit în cugete negre*

Pe deplin.

In pași slabi

*Călătorește, cu chip sarbêd,
Pe-a ceriului mare boltă,
Luna de stele 'mpresorată
Călătorește cu chip sarbêd*

In pași slabi.

Inzêdar

*S'ncêrcă din puteri natura
Cu a sale frumșeți de nópte;
Balsam a-mi aduce nu póte.
S'ncêrcă din puteri natura*

Inzêdar.

Petru.

Diverse.

Nou avocat român în Bistrița. D-l avocat *Dr. Simeon Pop* anunță, că cu 10 Iuliu n. și-a deschis cancelaria advocațională în Bistrița (Strada lemnelor Nr. 11).

Români premiați la universitatea din Cluj. La concursul scris de senatul universității din Cluj, s'a pus și o temă din limba română: »Critica poeziei lui Michail Eminescu«, la carea s'au prezentat două lucrări. Corul profesoral pre ambele le-a primit și anume: operatul prezentat de dl I. Nițiu Pop (colaboratul Revistei noastre) fu judecat de cel mai bun și distins cu oferirea premiului de 40 fl.; operatul prezentat de dl Iosif Botean deși nu a fost aflat demn de premiu, în urma valorosului conținut a fost distins cu un premiu de diligență (30 fl.)

Mihail Eminescu. În 15 (27) Iunie s'au împlinit zece ani dela mórtea lui Mihail Eminescu, poetul cântăreț al tristeții și melancoliei. Din incidentul aniversării a 10-a dela mórtea lui, a apărut în Bucuresci un diuar comemorativ intitulat »Mihail Eminescu« în care pe toate 4 paginile sunt publicați articoli și reminiscențe asupra poetului. Găsim aici o frumoasă schiță de Caragiale, în care autorul caracterizează pe nenorocitul poet astfel: »În capul cel mai bolnav, cea mai luminosă inteligență; — cel mai măhnit suflet în trupul cel mai trudit«. Găsim d. e. frumoasă poezie de Al. Vlăhuta dedicată poetului, în care autorul ține, că cetind »măcestra carte«, ce o scie pe din afară și urmând șirul de slove, ce gândul lui (Eminescu) le sëmănară

»Mă duc tot mai afund cu mintea
În lumile de frumuseți,
Ce-au isvorit, eterni luceferi,
Din noptea tristei tale vieți«.

»Familia« din Oradea-mare promite, că numărul său viitor îl va dedica întreg memoriei lui Eminescu, care prin această revistă s'a introdus în literatură și tot aici și-a încheiat activitatea sa literară prin 7 poezii lirice, ce le-a publicat în »Familia« și de unde le-a reprodus »Convorbiri literare.«

Concert. Reuniunea română de cânt din Năsăud a aranjat un concert bine cercetat împreună cu reprezentațiune teatrală și urmat de dans, Sâmbătă în 1 Iuliu st. n. 1899 în sala de gimnastică cu următoarea programă: 1. „Fóie verde pup de crin“, melodie de Tim. Popoviciu, executat de corul reuniunii. 2. „Fóie verde de trifoiu“, melodie de Tim. Popoviciu, aranjat de E. Ștefănuțiu, executat de corul reuniunii. 3. „Gărgăunii dragostei“, comedie într'un act de Iosif Vulcan. Persónele: Olimpia, văduvă ténără, D-șóra Lucreția Moisil; Têrgovișteanu, unchiu, Dl Anton Hangea; Dr. Ursulescu, medic, Dl Macedon Linul; Marin, avocat, Dl Octaviu Pavelea; Gogu, deputat, Dl Vasile V. Moisil; Joița, Luxița, Rița, prietenele Olimpiei, D-șórele Elisabeta Șuteu, Aurelia Precup, Veronica Catul; Anica, sêrvitóre, D-șóra Letiția Mureșan; Alecu, sêrvitoriú, * * *. 4. „Sergentul“, melodie de C. Porumbescu, executat de corul reuniunii. 5. „Bagă Dómne luna'n nor“, melodie de Tim. Popoviciu, executat de corul reuniunii.

Escursiune. Corul Reuniunii Române de cântări din Bistrița a făcut o escursiune Duminecă la 2 Iuliu st. n. 1899 în comuna Șoimuș, cu carea ocaziune s'a produs sub conducerea dirigentului său propriu Traian Brătescu cu următorul program: I. În biserica rom. gr.-cath. de acolo: sub decursul misei s'a executat răspunsurile usuete în g-dur. II. Cu ocaziunea petrecerei de vară s'a executat: 1. „Êta diua triumfală“, quartet, cor mixt de W. Humpel. 2. „Oșteanul Român“, quartet, cor mixt, de * * *. 3. „Arcașul“, quartet, cor mixt, de * * *. 4. „Tacii bărbate“, sextet, cor mixt, de I. Vidu, 5. „Nevasta care iubesc“, sextet, cor mixt de G. Musicescu. 6. „Retăcesc în căi străine“, duet, cor femeesc de Tr. Doinescu. 8. „Corul vênătorilor“, quartet, cor bărbătesc de * * *. 8. „Așa-i Românul“, quartet, cor bărbătesc de * * *. 9. „Florea lui Petac“, poezie de I. Grozescu, declamată de coristul I. Fântână. 10. „Suspiniul bețivului“, quartet, cor bărbătesc

de I. Vidu. 11. „Dorule odorule“, cuintet, cor mixt de V. Magdu. 12. „Dela Bucuresci la vale“, cuintet, cor mixt de V. Magdu. 13. „Stâncuța“, sextet, cor mixt de G. Musicescu. 14. „Junimea parisiiană, quartet, cor mixt de G. Adam. 15. „Dis'a badea“, sextet, cor mixt de G. Musicescu. 16. „Brăul popilor“, sextet cu baritonosolo, cor mixt de G. Musicescu.

O faptă laudabilă. Se scrie Gazetei Transilvaniei următoarele: Reuniunea de cântări din Bistrița la 2 Iuliu n. a făcut o escursiune în comuna noastră Șoimuș, cu care ocaziune a dat un frumos concert în prezența unui public numeros, destinând venitul curat în folosul școlei gr. cat. din loc. Pentru această faptă vrednică de totă lauda ne simțim datorii a aduce și pe acesta cale cele mai sincere mulțămiri de recunoștință reuniunii de cântări din Bistrița și în deosebi d-lor Alexandru Szilasi protopop, ca președinte al reuniunii, Traian Brătescu ca magistrul al reuniunii și Grig. Radu, ca aranjator al acestei escursiuni. — *Senatul școlar din Șoimuș.*

Convocare și invitare. Reuniunea învățătorilor români dela școlele populare confesionale ortodoxe din protopopiatele aradane I—VII își ține adunarea sa generală ordinară de est timp în 15 și 16 Iuliu n. c. în hotelul balnear dela Moneasa (Menyháza). Convocând la această adunare generală ordinară pre toți p. t. DD. membrii ordinari, fondatori și ajutători, ne permitem a invita la această festivitate a noastră și pre toți binevoitorii școlei noastre confesionale. Pentru distragerea on. public participător se va aranja în séra de 15 Iuliu n. concert împreună cu dans, pre lângă prețul de intrare 80 cr. de persónă și 3 coróne de familie, în favorul bibliotecii reuniunii, despre ce se va da rațiociniu public. Programa concertului: 1. „O prea sfântă“, de I. Vorobchieviciu. 2. a) „Romăncuța“, de I. Murășanu, b) „Asta-i mândra“, de N. Popoviciu. 3. „Coriolan“, poezie de Iulian Grozescu, delamată de Petru Vancu. 4. a) „Sêrbóica“, de I. Vidu, b) „Despărțirea“ de T. Lugojan. 5. „Ađi“, de O Neubauer. 6. „Satira III din Eminescu“, predată de R. Bortos. 7. a) „Întră piatra“, serenadă de G. Dima. * b) „Puișorul“ de I. Costescu. 8. „Marșul cântăreților, de C. G. Porumbescu. Programa adunării generale a IX-a: A) Diua primă: 1. Plecarea din Arad, Sâmbătă demineța în 15 Iuliu n. c. la 6 óre, ér la gara Boros-Sebeș primire din partea comitetului aranjator. 2. Asistare în corpore la chiámarea duchului s. în bis. r. gr. or. din Moneasa. 3. Cetirea listei membrilor și constatarea prezenților în salonul balnear. 4. Cuvânt de deschidere de președintele reuniunii T. Ceonța și bineventarea óspetilor. 5. Presentarea rapórtelor comitetului central și ale funcționarilor despre activ. reuniunii în anul administrativ 1898/9. 6. Alegerea unei comisiuni de 5 pentru censurarea raportului general al comitetului, a unei comisiuni de 3 pentru censurarea raportului de cassă și a altei comisiuni de 3 membri pentru censurarea raportului despre bibliotecă și controlă. 7. „Verbul activ și timpurile sale principali“, prelegere practică de Iosif Tissu, înv. la școla de aplicațiune a seminarului diecesan din Arad. 8. Prând comun (banchet) în hotelul balnear, apoi séra concert și dans. B) Diua a doua: 9. „Inființarea secțiunii de apicultura“. 10. „Predarea aritmeticeii în școla poporală“, disertațiune metodică de I. Groșoreanu. 11. „Pertractarea raportului general al comitetului“. 12. „România“, lecțiune practică din Geografie de Pr. Givulescu. 13. „Pertractarea raportului de cassă“. 14. „Rolu învățătorului confesional ca aducător al poporului“, disertațiune de V. Suciú. 15. „Pertractarea raportului bibliotecariului și a controlorului“. 16. „Dicerea simplă desvoltată prin determinațiune circumstanțială de mod“ prelegere practică de Dim. Bouar. 17. Inscierea de membri noi și încassarea taxelor. 18. „Musica în școla poporală“, disertațiune de Mihai Vidu. 19. „Propuneri și interpelări“. 20. „Învățătorii și agricultura în școlele noastre“, disertațiune de Dim. Micu. 21. „Școlele noastre de repetițiune și folosul lor“, disertațiune de P. Vancu. 22. „Defigerea“ locului și timpului pentru a X-a ad. gen. ordinară. 23. „Alegerea“ unei comisiuni pentru autent. prot. ad. generală. 24. „Încheierea“ prin președintele. Arad, din ședința ordinară a

comitetului central ținută la 15 Iunie n. 1899. Prof. Teodor Ceonțea, președinte. Iuliu Groșoreanu, cassariu. Iosif Moldovanu, secretariu.

Apel cătră prea stim. public românesc. Comuna românescă Mureș-Gheja din Archi-dieceasa Alba-Julia și Făgăraș — protopopiatul M.-Uiorei — e în pericol de a și pierde școla sa confesională românescă din cauza, că în urma paupertății cauzată de 3 ani neroditori — nu e capabilă din propria sa putere se-și edifice o a II-a sală de propunere, — precum se poftesce din partea autorităților civile competente. De aceea scrisul președinte al senatului școlastic deschide abonament la unele opuri ale sale — și la altele de alți autori puse la dispoziția sa din marinositatea M. St. Domn editor-tipograf și proprietar din Gherla Andreiș Todoran, — și anume așa, că jumătate din venitul acestor opuri se trecă la școla noastră amenințată cu închidere. Senatul școlastic român din M.-Gheja face apel la întreg publicul românesc și imploră ajutorul tuturor, — care ajutor ni se pôte da seu prin abonarea unor opuri ce înșirate mai la vale vin, seu din donațiuni preste prețul de solvire al opurilor ce se vor alege din partea cuiva — seu și numai din oferte benevole.

Prea stimat public! Dacă există instituțiune vrednică de sprijinul tuturor Românilor, atunci școla din M.-Gheja o merită acêsta. Un popor de 1000 de suflete cu lacrimi în ochi se adresează cătră frații sei de un sânge spre a le sări în ajutor — acum în ăra a 12-a. Adusau acêsta comună jertfe pentru biserica și școla sa tot deuna; — acum înse precum mai sus s'a dis prin 3 ani neroditori urmați unul după altul se vede strêmătorată și avisată la concursul fraților de pretutindenea. Escelenția Sa Domnul Metropolit din Blaj și Prea Veneratul consistoriș Metropolitan a pus în prospect un ajutor de 71 fl. v. a. pre tot anul din fondul școlastic Archi-diecesan pentru susținerea unui al doilea învățator — cantor — în comuna noastră. Salariul decî e ascurat — dar resteză a II-a sală de propunere — carea din propriile noastre puteri edifica nu-o putem. Frații apeléză la frați și credem că după Dumneșeu vom fi sprijiniți de inimile generosê. Opurile ce se pun la dispoziția onoratului public românesc și a căror venit jumătate e a școlei noastre sunt următoarele:

1. „Nopti de ernă”, novele pentru popor de G. Simu . . . . . prețul fl. —.60—05 cr. porto.
2. „Cartea ilustrată” pentru copii și copile de G. Simu . . . . . „ „ —.25+03 „ „
3. „Părintele Niculae” schiță din viața preoților de G. Simu . . . . . „ „ —.30+03 „ „
4. „Codrean” craiul codrului, baladă de G. Simu . . . . . „ „ —.10+02 „ „
5. „Felicitări” de anul nou, diua onomastică etc. de G. Simu . . . . . „ „ —.20+03 „ „
6. „Predice” la tôte sêrbătorile de preste an de J. Papiu . . . . . „ „ 1.50+10 „ „
7. „Predice funebrale și iertăciuni de J. Papiu . . . . . „ „ 1.50+10 „ „
8. Catechese pentru pruncii școlari de Tit Bud . . . . . „ „ —.40+05 „ „
9. „Manual catehetic” de B. Rațiș . . . . . „ „ —.40+05 „ „
10. „Bocete”, adecă cântece funebr. la morți de I. P. Reteganul . . . . . „ „ —.40+05 „ „

Subscrisul senat școlastic parochial se rógă ca atât côlele de abonament cât și banii adunați fie ca preț al cărților fie ca oferte benevole se se adreseze până la 1 Septembrie 1899 subscrisului președinte al senatului școlastic din M.-Gheja: George Simu preot în Maros-Gezse, posta Maros-Ludas, Alsó-Fehér-megy. Indată după primirea abonamentului opurile cerute se vor espeda la destinațiunea lor și banii încursi vor fi cuitați pe cale diaristică, fie ca abonaminte, fie ca suprasolviri. Bunul Dumneșeu se ne fie în ajutor și ómenii bunî și geneosii!!! M.-Gheja la $\frac{3}{15}$ Maiu 1899. George Simu m. p., pres. senatului școlastic. Pantea Ignat m. p.,

inspector de frecuentare. Ignat German m. p., inspector de superedificate. Constantin Biris, Ignat Gerasim, Niculae Hopartean, Ioan Nicóră, notar, membrii sen. școl.

Necrolog. Maria măr. Rogozan; Nicolae Simu Simonfi, paroch în Uióra de sus; Sofia măr. Moldovan; Lina măr. Nicóra; George Simu Simonfi preot în Mureș-Gheja, cu soțiile lor, ca fi și fice, gineri și nurori; Ana, Mariția și Augustin ca nepôte și nepot, în numele lor și a celorlalți numeroși consangeni cu inima îndurerată aduc la cunoștința tuturor amicilor și cunoșcuților mórtea prea iubitului și neuitatului tată, socru și moș Nicolae Simonfi, preot-deficiente gr.-cat. întemplată la 18 Iunie a. c. la 9 ore sêra în etate de 81 ani în Mureș-Gheja, împărțait fiind cu ss. taine ale moribunților. Scumpele-i oseminte s'au aședat spre vecinica odihnă în grădina parochială din Mureș-Gheja la 21 Iunie st. n. a. c. la 1 oră după amedî. Fie-i țerina ușoră și memoria în veci binecuvântată. Mureș-Gheja în Iunie 1899.

Bibliografi.

Di Teodor Bulc, profesor în Beiuș a scos de sub tipar o interesantă broșură intitulată „Amintiri din Grecia”, care se estinde pe 127 pagini format octav, hârtie bună și tipariu frumos a cărei cuprins este: 1. Dela Budapesta până la granița Turciei. 2. Macedonia. 3. Ūscuib. 4. Salonic. 5. Pe marea egeică cătră Atena. 6. Pireus. 7. Atena. Acropolis, Propyleele, Parthenon, Templul Nike apteros, Erechtheion, Atena veche, Areopag, Sântul Paul apostolul în Atena, Temnița lui Socrate, Stadion, Kallirhoe și Karameikos, Olympeion. Autorul dice în precuvântarea sa între altele astfel: »Grecia și-a avut întotdeuna farmecul seu, care farmec, precum omenimea înainteză în sciință, cultură și arte întocmai și el din ce în ce devine tot mai puternic. E o țeră acêsta, care ca în vechime, tocmai așa și în zilele noastre se bucură de o distinsă preferință față de tôte celelalte țeri; e o țeră care e în stare a-ți răpi imaginațiunea și al cărei prestigiu ce i-l dă sciința și arta se va păstra în veci; e o țeră a cărei capitală Atena e un adevêrat domiciliu al Minervei și un bogat muzeu. Și fiind Grecia o astfelu de țeră când m'am reintors din călătoria întreprinsă în ea, am dis: »difficile est librum non scribere« și monumentul lui Lysikrates, Teatrul lui Dionysos, Phaleron, Odeon și Templul lui Theseus, Turnul vânturilor și Poporul Greciei de adî. Cartea s'a tipărit în Gherla la tipografia »Aurora« A. Todoran, de unde se pôte procura cu bagatelul preț de 60 cr., o recomandăm cu tótă căldura publicului nostru cetitor spre procurare.

Nr. 582—1899.

O rugare a Astrei.

Asociațiunea transilvană, urmărind scopul de a sprijini literatura română, s'a îngrijit ca în fie-care an să se facă și publice un raport detaiat despre întreaga producțiune literară română din patrie, precum și aprețări amênunțite ale operelor apărute, ca astfel să se creeze o legătură cât mai intimă între publicul cetitor și între autorii și editorii productelor literare.

Ca lucrarea noastră în acêsta direcțiune să corêspundă pe deplin scopului ce îl urmăresce, adresăm prin acêsta Dlor Autori și Editori de publicațiuni românesci respectuósa rugare, că atât pentru înaintarea literaturii noastre, cât și în interesul lor propriu, să binevoiască a ne da mână de ajutor și a ne pune la dispoziție atât datele statistice referitoare la producțiunea noastră literară, cât și — după putință și la cas dacă nu s'ar fi făcut deja — câte un exemplar al scrierilor editate, ca se pótă fi aprețiate și recomandate publicului cetitor.

Publicațiunile ce vor intră în urma acestui apel, după folosire se vor depune în biblioteca Asociațiunii.

Secretariatul Asociațiunii transilvane.

Almanachul învățătorului român.

Apel către frații colegi și către amicii școlii române.

Frumoșele și binevoitoarele aprețieri din partea diarelor noastre române, dar' mai vârtos căldurosa primire din partea fraților colegi și prin acesta rezultatul îmbucurător moral și încât m'am putut achita de sarcina grea a edărei, material obținut cu acest opșor, sunt tot atâtea dovezi, că acest Almanach, deși un început modest, totuș a răspuns la o faptică trebuință a învățătorului român.

E pentru mine o plăcută datorință a aduce mulțămiri profunde On. redacțiunii a foilor noastre, precum și tuturor Prea On. domni și fraților colegi, cari în așa frumos mod ne-au sciut încurajia.

Peste greutatea decisătoare am trecut cu bun succes, nu e dar eschisă posibilitatea, ba dela noi atêrnă, ca acest început să se perfecționeze așa, ca se devină nu numai folositoriu, ci chiar indispensabil învățătorului nostru.

Spre acest scop, unicul ce am intenționat cu acest opșor, și contând la sprijinul factorilor competenți pentru cauză, voiu să continui și pe viitor acest început, redactând și edând și mai departe Almanachul învățătorului român.

Drept aceea, când aduc acestea la cunoștința fraților colegi, protectorilor și amicilor cauzelor noastre școlare, îi rog totodată a mă onora cu prețitul sprijin reclamat de scopul intenționat, cooperând cu câte o lucrare, ér aceea binevoescă a o trimite subscrisului până cel mult 1-a August st. n. a. c.

Lucrările de ori ce gen, cu preferință cele din sfera școlii și pedagogiei, vor fi bine primite și după putință publicate.

În deosebii ne-ar măguli concursul, cu care ne-ar distinge literaturii noastre, cari prin poezii și sentințe potrivite sau și alte lucrări, ar ridica mult valoarea opșorului nostru dăscălesc.

Cu bucurie am mai răspunde încă unei cerințe prea simțită în viața școlară, de a aclude fêtului nost și cântării școlare pe una séu mai multe voci. Apelăm dar la valorosul sprijin al compositorilor nostri!

Tot astfel, d-nii învățători, ca autori ai vre-unui op tipărit, precum și alți domni autori și editori de cărți de interes pentru școlă și învățători, sunt rugați a-mi comunica, respective trimite câte un exemplar din cărțile edate, spre a le înregistra și anunța în Almanach.

În fine estrase autentice de legi și ordinațiuni în vigóre, referitoare școlii și învățătorilor nostri, ne-ar face de asemenea mare serviciu, căci numai așa am putea răspunde din destul cerinței practice a Almanachului.

Pentru deplina orientare, On. domni, cari vor coopera cu lucrări, sunt rugați a-mi notifica acesta, cât mai curând, ér la cerere le pot servi cu un exemplar de pe anul I al Almanachului.

Remâne acum, ca, în deosebii frații colegi, consciți de chemarea, poziția și cerințele de progres și cu dor de a contribui la ridicarea nimbului statului învățătoresc, se nu întrelase a da sprijinul dorit și pretins de acest opșor adevărat dăscălesc.

Recița-montană (Resiczabánya) în Iunie 1899.

Iosif Velcean,
înv. rom.

GLUME.

De sine se înțelege.

Fantazie literară.

Erî am asistat la o interesantă conversație.

— E, domnule, că Eminescu e cel mai mare poet român?

— Firește, domnule, de sine se înțelege!

Ați audît? De sine se înțelege! Și sciți ce a fost urmarea acestui răspuns îngâmfat? Nimic! Ambii se aședăse la o mėsă, își aprinseră câte o țigaretă . . . și începură a povesti mai departe . . . calm și rece ca și când nimic nu s'ar fi întemplat!

Nici până acuma — deși au trecut deja 24 de ore — nu m'am putut reculege din uimirea mea.

Mie — oh! mie de mi-ar fi răspuns: »De sine se înțelege, eu m'aș fi dus la el și i-ași fi strigat în față: »Domnule ești un mojiç, un om necult, un . . . .«

Ba nu, nu i-ași fi strigat nimic, ci mi ți-l'ași fi apucat de guler și așa sântă de bătaie i-ași fi tras, încât m'ar fi pomenit și pe patul morții.

Să nu credeți cumva, că sum bătăuș! Din contră, sum om forte flegmatic, nimic nu mă supără, dar când aud cuvintele: »de sine se înțelege« stau se crep de mânie și furie.

Sciți la adecă ce va să dîcă »de sine se înțelege?«

»De sine se înțelege« înainte de tôte vrea să dîcă un semn de întrebare mare, mare, cât nasul prințului Ferdinand din Bulgaria e nimic pe lângă acest semn de întrebare — »de sine se înțelege« vrea să dîcă apoi o privire, în care se oglindéză mai întâi surprindere, apoi rënd pe rënd uimire, compătîmire, ironie, dispreț . . . »De sine se înțelege« în urmă vrea să dîcă: Mă bou! lui D-đeu, cum poți întrebă așa măgărește!

Mă, mă — — nici nu știu cum să te mai și numesc! Dar n'ai nici atâtea tărițe în cap se cuprinđi un lucru atât de clar? D'apoi firește, mă prostule, de sine se înțelege, mă rinocer!»

Nu cred să existe în dicționarul limbei române expresie mai necioplită și murdară, ofensă mai gravă decât »de sine se înțelege.«

Mă mir numai cum rămân alții rece la auđul lor!

Nó, mie să-mi răspundă cineva așa . . . !

M. Aegea.

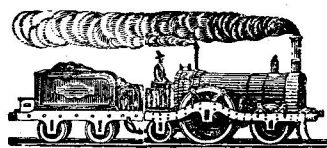
Deslegarea găciturii de șach din broșura VI.

Găcitură de sach de Otilia Caba.

O dorință.

Se trăiască România,
Ce-a crescut atâți eroi;
Cari au scăpat tirănia
Scăpând țara de nevoi!
Se trăescă domnul țerei.
Intre eroi cel mai brav!
Stéua mândră deșteptării
Spre un viitor suav.

Au deslegat'o bine: D-na Victoria E. Roșca, Alba-Iulia. D-șorele: Reasilvia Langa, învățătoresă, Șimleul-Silvaniei; Irina Handrea, Mănărade; Sofica Crișan, Beiuș; Elisabeta Puica, Mocod; Iulia Bran, Bârseul de jos; Lucretia Mathe, Chiraleș și domni: Jorgu Șoaric, Dorna-Candreni; Samoil Popescu, cantor docente, Totesd; Nicolau Coroiu Ponoreanul, preot gr. or., Ponorel; Petru P. Roșca, Alba-Iulia; Augustin Almășan, preot gr.-cat., Sămarghita; Ioan Barna, preot, B.-Sânt-Miclăuș; G. Bujigan, învățător, Deliblat; Valeriu Vêrv, teolog, Blaș; Teodor S. Rus, preot gr.-cat., D. Széplak; Ioan Bogdan, învățător, Oravița rom.

POȘTA

REDACTIUNEI.

Poesiile: „O dorință“ și „Când nópcea e cu stele“ sunt atât de triste, sunt încercări, ce ne fac a spera, că pe venitoriu ne vei trimite și mai bune, acestea însă nu le putem publica.

La mai mulți. Din calendarul portativ compus de redactorul acestei Reviste s'a epuisat tôte esemplarele, regretăm decî că nu vè mai putem trimite esemplarele comandate.

Dlui George Simu în M.-Gheja. Primind acesta scrisóre și-o transmitem: »Mă alătur și eu la sutele de gratulări ce se manifestă pentru valorosul bărbat literar George Simu — spuneti-i miile mele de gratulări.

Lăpușul rom. 14/VI. 1899.

J. Nemeș.